

DOMSTOLENE I NORGE

Årsmelding 2011

INNHOLDSFORTEGNELSE

Innledning ved direktør og styreleder	4	Samisk dimensjon	36
Domstoladministrasjonens styre	5	Moderat spesialisering i domstolene	37
		Utviklingsarbeid 2012	37
Dette er domstolene	6	Åpenhet	39
Domstolenes rolle i samfunnet	6	Nettsteder for domstolene	40
De alminnelige domstolenes oppgaver	6	Sosiale medier	40
Jordskiftedomstolenes oppgaver	6	Pressetjeneste på nett	41
Finnmarkskommisjonen og Utmarkdomstolen for Finnmark	7	Mediekontakt	41
		Dommernes mediegruppe	41
Domstoladministrasjonen	7	Forstudie om informasjon i tinghus	42
		Delrevisjon av reglene om offentlighet i rettspleien	42
Kart over domstolene i Norge	9	Internasjonalt arbeid	43
		Sidegjøremålsregisteret for dommere	43
Domstolenes virksomhet	11	Rett på sak	44
Saksavvikling og måloppnåelse i de alminnelige domstolene	11	Nyhetsbrev IKT	44
Domstolene i første instans	11	Utviklingsarbeid 2012	44
Domstolene i andre instans	12	Service	45
Saksavvikling i jordskiftedomstolene	14	Service & samhandling i domstolene	46
		Nytt serviceseminar	47
Domstolenes ressursbruk 2011	16	Brukersenteret og fagstøtte	47
Økonomiske nøkkeltall for domstolene	16	Trådløst nett	47
Organisasjonsutvikling og ledelse i domstolene	17	Henvendelser fra rettssøkende publikum	48
Åremål for domstolledere	17	Effektivitet	49
Ordringen med dommerfullmektiger i første instans	17	Ressurser og bemanning	50
Kriterier for struktur	18	Videokonferanser i domstolene	50
Framtidig plassering av ikke-dømmende oppgaver	18	Ny ordning med faste bistandsadvokater	50
Teknologianvendelse i domstolene	18	Ny jordskiftelov	51
Implementering av kompetansestrategien	19	Domstolenes saksbehandlingssystemer	51
EØS-samarbeid	19	Samhandling med aktørene i domstolene	52
Domstolenes lokaler	20	Samordnet utviklingsarbeid i justissektoren	52
Arbeidsmiljøet i domstolene	20	Ny løsning for administrativ saksbehandling og arkivering	52
Likestilling og mangfold	21	Teknisk plattform	52
Årsverk i domstolene og DA per 31.12.2011	21	Innkjøpsstrategi	53
Framtidig domstolsstruktur i Oslo-regionen	22	Rapport store straffesaker	53
Framtidig organisering og struktur i jordskiftedomstolene	22	Virksomhetsarkitektur i domstolene	53
Tiltroen til domstolene	22	Utviklingsarbeid 2012	53
		Respekt	55
Tilbakeblikk på 2011	24	Sikkerhetsarbeidet i domstolene	56
		Vitnestøtte	57
Kvalitet	27	Lokaler	57
Kvalitets- og kompetansearbeidet	28	Ivaretagelse av vitner	57
Brukermedvirkning	28	Utviklingsarbeid 2012	58
Satsningsområder i 2011	30	Integritet	59
Gjennomførte kompetansetiltak	34	Tilsynsutvalget for dommere	60
Tolkebruk – flerkulturelle utfordringer	35	Innstillingsrådet for dommere	61
Faste årlige møter	35	Sidegjøremålsregisteret for dommere	62
Domstolleder møtet 2011	35	Informasjonssikkerhet	62
Fagråd IKT	36		
Evalueringsav landskonsulentordningen i jordskifte	36		
Regelutvalget	36		

Innledning

I årsmeldinga for i fjor tok vi opp dei utfordringane den auka sakstilgangen gir når det gjeld ressursar til domstolane. Vi omtala det positive ved ein budsjettauke på førti millionar kroner, samanlikna med det som har vore nivået på driftsmidlar dei seinare åra. Som kjent har talet på sivile saker auka med tjue prosent dei siste fem åra, samtidig som sakene på fleire vis har vorte meir omfattande og komplekse. Tilførselen av dei ekstra midlane har ikkje vore nok til å hindre at saksbehandlingstida har gått opp i store lagmannsrettar. Det er derfor nødvendig at domstolane får auka løyvingar, i staden for at tilførselen på førti millionar kroner i året blir trekt attende, slik det er varsla i budsjettinnstillinga til Stortinget.

I stor grad har direkte driftsoppgåver vore prioriterte i domstolsbudsjetta. Det har gått ut over investeringar innanfor IKT-området, som har vore prioriterte bort til fordel for stillingar og direkte domsproduksjon. Ei oppdatering av dei mest alminnelege programma var no uunngåeleg – Windows-programma var til dømes frå år 2000. Oppdateringa gjorde det også nødvendig med fornying av maskinvare. Gjennomføringa av oppdateringa har ikkje gått greit, og mange tilsette har fått store problem med databruken. I stor grad tilskriv vi vanskane manglande finansiering. Det må samtidig seiast at kompleksiteten ved oppdateringa burde vore grundigare avdekt og omlegginga enda betre førebudd frå Domstoladministrasjonen og samarbeidspartnarane våre si side.

Lærdommen er at domstolane til ei kvar tid må prioritere investeringar og utviklingsarbeid når det gjeld IKT, og at vi må ligge – om ikkje i spiss – så i alle fall godt plassert i hovudgruppa av gode databrukarar. Det er også nødvendig om vi skal kome vidare i utviklinga av domstolane. I så måte peikar prosjektet om elektronisk samhandling – ELSAM – vidare, og vi er klar over at mange av domstolane er ivrige etter å kome i gang med dette. På straffesakssida ventar vi litt på politi- og påtalemakt, men det er også der sterk interesse i å kome vidare, når berre midlar er på plass. Domstolane kan ikkje bli ståande utanfor den utviklinga som skjer i samfunnet elles, men vi har lært at vi må ha eit godt teknisk grunnlag for det vi gjer og at vi må bruke nødvendig tid og ressursar til gjennomføringa.

Domstolane må utviklast også på andre måtar. Vi har ved fleire høve gitt uttrykk for at det må skje ei strukturendring i domstolane i første instans. Først og fremst er det tale om å få robuste domstolar som kan utvikle eit godt fagleg miljø, og som gjennom det også er attraktive arbeidsplassar. Vi trur også at større domstolar er nødvendige for på litt sikt å sikre at domstolane framleis blir tvisteløysarar på

mange felt; jf. den diskusjonen som stadig kjem opp t.d. om spesialiserte familiedomstolar og særlege skattedomstolar. Det er også ein del av dette biletet at folketalet i Noreg veks sterkt, og at dette i særleg grad skjer i og nær nokre av dei største byane.

Krava til dommarane aukar raskt, slik det også gjere for andre aktørar som handlar overfor domstolane. For domstolane er det derfor nødvendig med prioritering av utvikling av alle tilsette på eitt breitt område. Ikkje minst er det viktig med eit auka fokus på korleis alle tilsette reint praktisk handterer både saker og dei menneska ein møter. Vi vil minne om at domstolane er spesielle ved at både dommarar og saksbehandlarar ofte er tilsette i domstolane svært lenge, og at dei fleste sluttar fordi dei skal gå av med pensjon. Det krev noko ekstra å halde ved like kompetansen hos dei tilsette i ein slik situasjon. Og innsatsen må ligge fast, utan å bli brukt som saldering for enkelt-år.

Jordskiftedomstolane er – som vanleg – i ein vanskeleg økonomisk situasjon. Sjølv om lønna for jordskiftedommarar er auka ved ei særleg løyving på statsbudsjettet, ligg lønna stadig lågt ut frå den attraktive arbeidsmarknaden som er for denne gruppa. Minst like problematisk er det at det er trøgt om driftsmidlar. Det gjer at fornying av teknisk utstyr ikkje kan skje i det omfang som er nødvendig. Proposisjon om ny jordskiftelov er varsla. Det er då nødvendig at det samtidig blir tilført midlar til nødvendig utvikling av saksbehandlingssystemet. Om det ikkje skjer, vil ny lov ikkje kunne få den effekten som er nødvendig.

Karl Arne Utgård

Karl Arne Utgård
Styrelsiar

Tor Langbach

Tor Langbach
Direktør

Domstoladministrasjonens styre

Styrets sammensetning

Styrets sammensetning i 2011 var som følger:

Styremedlem

Styreleder Karl Arne Utgård
høyesterettsdommer

Nestleder Helge Aarseth
advokat

Magne Reiten
jordskifteoverrettsleder

Anne Austbø
fram til 31. juli 2011
lagdommer

Magni Elshheim
fra 1. august 2011
Lagdommer

Kirsti Ramberg
sorenskriver

Elisabeth Stenwig
advokat

Ove Einar Engen
administrasjonssjef

Berit Brørby
tidl. Odelstingspresident

Carl Ivar Hagen
tidl. Stortingets visepresident

Personlig varamedlem

Are Trøan Nilsen
tingrettsdommer

Aase Karine Sigmond
advokat

Liv Nergaard
jordskifterettsleder

Anne-Kristine Hagli
lagdommer

Monica Nylund
lagdommer

Randi Birgitte Bull
advokat

Ove Skomsøy
rådgiver

Helge Eriksen
ordfører

Oddmund Heggheim
tidl. plan- og næringssjef

Virkeområder

Styret er øverste myndighet for Domstoladministrasjonen, og skal påse at administrasjonen av domstolene skjer på en forsvarlig og hensiktsmessig måte. Styret skal behandle saker som er av viktighet for Domstoladministrasjonen, herunder budsjettforslag for domstolene og Domstoladministrasjonen og fordeling av budsjettmidler innenfor rammer som er fastsatt av Stortinget. Styret skal i tillegg gi generelle retningslinjer for Domstoladministrasjonens virksomhet.

Styremøter

Styret har avholdt åtte ordinære styremøter i 2011. Seks av møtene ble avholdt i Domstoladministrasjonen i Trondheim. Styret har i tilknytning til disse styremøtene avholdt møter med Innstillingsrådet for dommere og Den norske Dommerforening, samt avholdt et fellesmøte med styremedlemmer og varamedlemmer. Styret har i tillegg vært på domstolbesøk i Steinkjer i forbindelse med samlokaliseringen med Inntrøndelag tingrett og Nord-Trøndelag jordskifterett, samt i Bergen i forbindelse med nye lokaler for Gulating lagmannsrett og rehabilitering av Bergen tinghus, og hvor det ble avholdt styremøter i tilknytning til disse besøkene.

Styreprotokoller

Styreprotokollene fra styremøtene i 2011 er tilgjengelige på www.domstol.no

Magne Reiten, Elisabeth Stenwig, Tor Langbach (direktør i DA), Anne Austbø (fram til 31.07.2011), og Magni Elshheim kom inn i styret 1. august 2011. Hun er ikke med på bildet. , Karl Arne Utgård (styreleder), Helge Aarseth (nestleder), Berit Brørby, Carl Ivar Hagen, Kirsti Ramberg og Ove Einar Engen.

Dette er domstolene

Domstolenes rolle i samfunnet

Statsmakten deles opp i en lovgivende (Stortinget), en utøvende (Regjeringen) og en dømmende (domstolene) makt. Hovedoppgaven for domstolene er å løse rettslige tvister. Dette skjer gjennom behandling av sivile tvister som bringes inn for retten, samt behandling av straffesaker. Alle borgere kan benytte seg av domstolen for å løse en sivilrettslig konflikt. Bare domstolene kan idømme straff (Grunnloven § 96). Domstolene har også en rettsutviklende funksjon gjennom sin tolking av lovene.

I tillegg utfører domstolene flere forvaltningslignende oppgaver, for eksempel dødsfallsregistrering og andre oppgaver innenfor offentlig bobehandling.

De alminnelige domstolene i Norge er Høyesterett, lagmannsrettene og tingrettene, som alle dømmer i både sivile saker og straffesaker. I tillegg finnes forliksrådene, som er organisert i hver kommune. Forliksrådene er meklingsinstitusjoner med begrenset domsmyndighet. De behandler kun sivile tvister. Forliksrådene administreres ikke av DA, og omfattes ikke av denne årsmeldingen. Jordskiftedomstolen er en særdomstol – en spesialdomstol. Jordskiftedomstolens kompetanse må være særskilt nevnt i lov. Det vil si at jordskiftedomstolene skal ha en særlig kompetanse innen et særlig avgrenset virkeområde.

Hver lagmannsrett arbeider innenfor et geografisk lagdømme og hver tingrett innenfor et domssogn. I Oslo domssogn finnes Oslo byfogdembete i tillegg til Oslo tingrett.

Per 31. desember 2011 var det til sammen 66 domstoler i første instans (tingretter og Oslo byfogdembete).

Uavhengighet

Domstolene og dommerne er uavhengige i sin dømmende virksomhet. Stortinget gir lover, mens domstolene behandler konkrete saker etter disse lovene. Domstolene kan overprøve en lov dersom den er i strid med Grunnloven. Ingen kan gi domstolene instruks om hvordan de skal behandle en sak. En høyere instans kan som hovedregel heller ikke gi instruks til en lavere instans om behandlingen av en konkret sak.

Åpenhet

Det skjer en betydelig maktutøvelse i domstolene, og i et demokratisk samfunn er det viktig at dette kombineres med stor grad av åpenhet og offentlighet. Det skjer ved at alle har:

- rett til å vite når rettsmøter skal holdes
- rett til å overvære rettsmøter
- rett til å gjengi offentlig det som kommer fram i rettsmøter
- rett til utskrift av rettsavgjørelser
- rett til å gjengi rettsavgjørelser

Retten kan på nærmere bestemte vilkår gjøre begrensninger i offentligheten.

De alminnelige domstolenes oppgaver

Domstolene har rett og plikt til å avgjøre konkrete retts- tvister som blir brakt inn for retten. Domstolene tar ikke opp saker på eget initiativ. En sak som skal behandles, må bringes inn for domstolen av den som vil ha saken prøvd.

Domstolene har også andre typer oppgaver som offentlig skifte (dødsbo, felleseie og konkurs), tvangsfullbyrdelse, notarialforretninger og vielser.

Mer om de alminnelige domstolenes arbeidsoppgaver på www.domstol.no

Jordskiftedomstolenes oppgaver

Jordskiftedomstolene er særdomstoler som arbeider med saker hjemlet i jordskifteloven. Oppgavene har gradvis endret seg. Fra å omfatte oppløsning av realsameier og teigblanding for landbrukseiendommer, løser jordskiftedomstolene nå problemer for alle som disponerer eiendom i Norge. Jordskifteloven er for tiden under revisjon. Arbeidet blir gjort av en arbeidsgruppe i Landbruks- og matdepartementet, støttet av en bredt sammensatt referansegruppe.

Mer om de jordskiftedomstolenes arbeidsoppgaver på www.jordskifte.no

Finnmarkskommisjonen og Utmarksdomstolen for Finnmark

DA har det overordnede administrative ansvaret for Finnmarkskommisjonen og Utmarksdomstolen for Finnmark. DA kan ikke instruere kommisjonen om utførelsen av selve utredningsarbeidet.

Virksomheten for disse institusjonene er regulert i Finnmarksloven av 17. juni 2005 nr 85, se lovens kap. 5, med tilhørende forskrift. Finnmarkskommisjonen og Utmarksdomstolen for Finnmark skal på grunnlag av gjeldende rett utrede bruks- og eierrettigheter til den grunnen Finnmarkseiendommen overtok ved finnmarkslovens ikrafttredelse i 2006.

Kommisjonen har fem medlemmer, hvorav ett er oppnevnt som leder. Kommisjonens medlemmer er oppnevnt i statsråd. Det er krav om at minst to av medlemmene i kommisjonen skal være bosatt eller på annen måte ha sterk tilknytning til Finnmark fylke.

Det er etablert et eget sekretariat for kommisjonen og som har vært i drift siden 2009. DA bistår kommisjonen med administrativ og kompetansebyggende støtte, herunder i spørsmål om arkiv, IKT, økonomi og administrasjon.

Kommisjonen er lokalisert i Tana, i samme lokaler som Indre Finnmark tingrett.

I 2011 har Finnmarkskommisjonen arbeidet med kartleggingen av eksisterende bruks- og eierrettigheter i fem utredningsfelt. Det er forventet at rapport etter avsluttet kartlegging av de to første feltene vil foreligge i løpet av første halvår 2012.

Kommisjonens medlemmer:

- Jon Gauslaa (leder)
- Hilde Agathe Heggelund
- Kjell Næss
- Anne Marit Pedersen
- Ole Henrik Magga

Utmarksdomstolen for Finnmark skal behandle de tvister om rettigheter som oppstår etter at Finnmarkskommisjonen har utredet et felt.

Det er per 31.12. 2011 ikke oppnevnt medlemmer av Utmarksdomstolen for Finnmark.
www.finnmarkskommisjonen.no

Domstoladministrasjonen

Domstoladministrasjonen (DA) har ansvaret for den sentrale administrasjonen av de alminnelige domstolene og jordskiftedomstolene.

DA skal sørge for at samfunnets overordnede krav og forventninger til domstolene ivaretas, synliggjøre domstolenes uavhengighet og videreutvikle domstolene i rollen som samfunnets viktigste konfliktløser.

DAs samfunnsoppdrag gir følgende fire roller overfor domstolene: styring, utvikling, rettspolitikk og som tjenesteleverandør. DA er uavhengig og kan ikke instrueres av noe departement, men justisministeren er parlamentarisk ansvarlig overfor Stortinget. Gjennom budsjettbehandlingen fastsetter Stortinget årlig sentrale retningslinjer for Domstoladministrasjonens arbeidsoppgaver og ansvarsområder.

Les mer på www.domstoladministrasjonen.no

Domstoladministrasjonen har følgende sekretariatsfunksjoner

Innstillingsrådet for dommere

Rådet gir innstilling om dommerutnevnelser til Regjeringen. Dommerne utnevnes av Kongen i statsråd. Innstillingsrådet behandler også konstitusjoner av dommere og dommerfullmektiger.

Les om innstillingsrådets arbeid i 2011 på side 61.

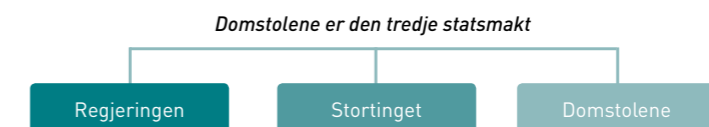
www.domstol.no/innstillingsradet

Tilsynsutvalget for dommere

Utvalget behandler klager på dommere og kan også ta opp saker på eget initiativ.

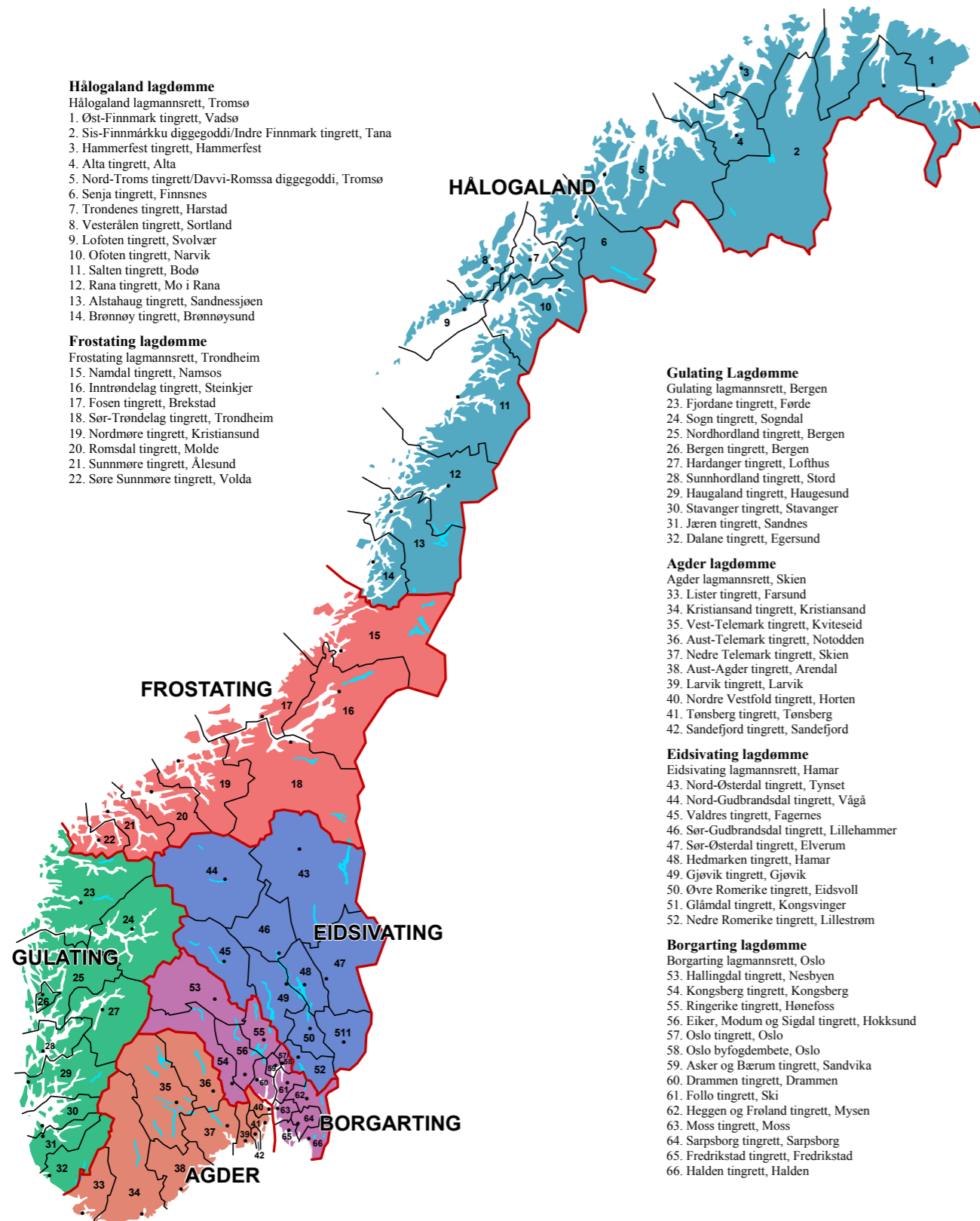
Les om tilsynsutvalgets arbeid i 2011 på side 60.

www.domstol.no/tilsynsutvalget

DE ALMINNELIGE DOMSTOLENE

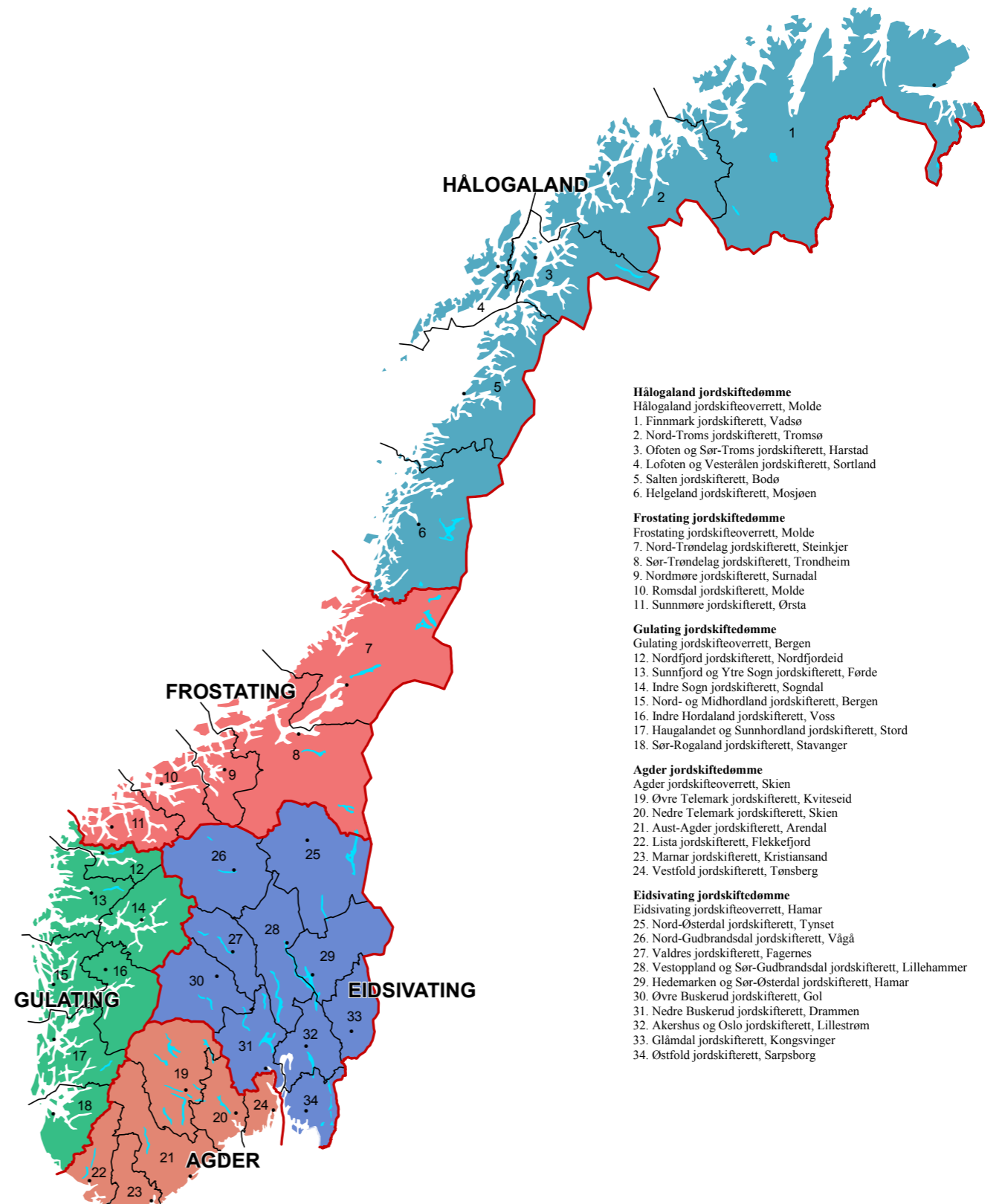
31.12.2011 var det 66 domstoler i førsteinstans, 6 lagmannsretter, samt Norges Høyesterett.

Målestokk 1 : 6mill
 Kartdata - Statens kartverk
 Kartet er produsert av
 DA (ptm) januar 2011

JORDSKIFTEDOMSTOLENE

31.12.2011 var det 34 jordskifteretter og 5 jordskifteoverretter.

Målestokk 1 : 6mill
 Kartdata - Statens kartverk
 Kartet er produsert av
 DA (ptm) januar 2010

Domstolenes virksomhet

SAKSAVVIKLING OG MÅLOPPNÅELSE I DE ALMINNELIG DOMSTOLENE

Det er utarbeidet oversikter over antall innkomne saker, behandlede saker, saker i beholdning og gjennomsnittlig saksbehandlingstid. Detaljert saksavviklingsstatistikk med informasjon om hver enkelt domstol finnes i årsstatistikken på aarsmelding.domstol.no

Domstolene i første instans Saksavvikling

ANTALL SAKER I 2011 (prosent angir endring fra 2010):			
Sakstype	Innkomet	Behandlet	Beholdning
Tvistesaker	16 005 (+1 %)	15 849 (-1 %)	7 385 (+1 %)
<i>Straffesaker:</i>			
Meddomsrettsaker	15 593 (-1 %)	15 735 (+3 %)	3 615 (-5 %)
Enedommersaker	46 471 (0 %)	46 441 (+1 %)	1 778 (-1 %)

Innkommne saker

Saksinngangen av tvistesaker økte med 11 prosent fra 2008 til 2009, og var høy både i 2010 og 2011.

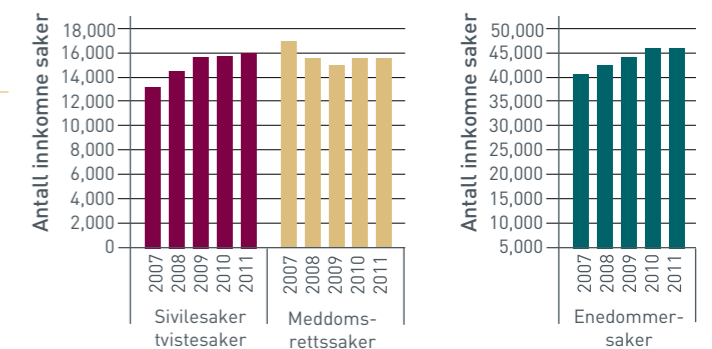
Hovedkategoriene av tvister som kommer inn til domstolene er:

- alminnelige tvistesaker (46 prosent)
- saker etter barneloven (17 prosent)
- midlertidige sikringer (9 prosent)

Når det gjelder andre sivile saker enn tvistesaker var det i 2011 en kraftig økning i oppnevnelser av skjønnsmenn og takstmenn, til sammen fikk domstolene inn 956 slike saker mot 591 i 2010. Antallet begjæringer om tvangssalg øker fra 2010 til 2011. Mest markant er veksten i antallet begjæringer om tvangssalg av fast eiendom på over 10 prosent. Antall gjeldsordningssaker økte med 25 prosent fra 2009 til 2010, og antallet slike saker i 2011 er på samme høye nivå som i 2010.

Antallet meddomsrettsaker er på samme nivå i 2011 som året før. Andelen meddomsrettsaker med strafferamme over 6 år var i 2011 på 5 prosent, dette er samme andel som tidligere år.

2011 er første år siden 2005 at domstolene ikke har hatt en betydelig vekst i antallet enedommersaker. Saksinngangen av enedommersaker er på samme nivå som i 2010. Dette skyldes i hovedsak at antallet fengslinger går litt ned for første gang i perioden. Fengslinger utgjorde i 2011 rundt en fjerdedel av alle enedommersaker, og fra 2010 til 2011 gikk antallet fengslingssaker til domstolene ned med 7 prosent.

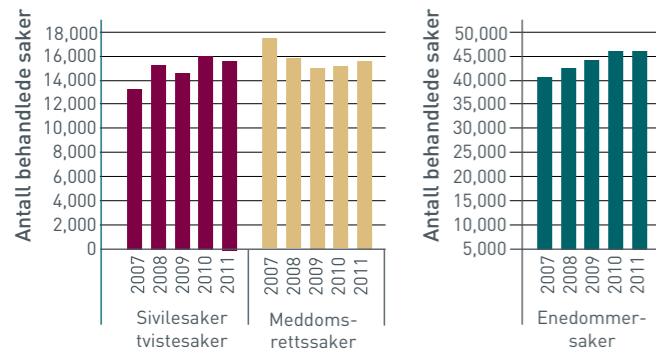
Behandlede saker

Domstolene har totalt sett behandlet flere saker i 2011 enn i 2010. Det er behandlet noen færre tvistesaker, men noen flere straffesaker og øvrige sivile saker i 2011 enn året før.

Siden 2006 har rettsmekling vært et tilbud ved alle tingretter og lagmannsretter. I 2011 ble det avholdt rettsmeklingsmøter i 1841 saker (1925 i 2010) saker, og 1161 saker (1181 i 2010) er registrert som forliket etter rettsmekling.

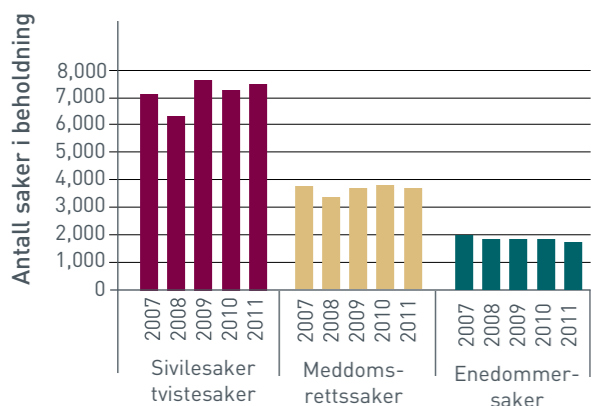
I 2011 ble 11 prosent av tvistesakene behandlet etter småkravsprosessen. I 2010 var denne andelen 10 prosent. I 2011 behandlet tingrettene 13 gruppesøksmål, mot 4 i 2010.

I 2010 ble 48 prosent av alle dommer i straffesaker avsagt som tilståelsespødmørelser.

Beholdning

Beholdningen av tvistesaker og enedommersaker er på samme nivå ved utgangen av 2011 som ved utgangen av 2010. Det er behandlet flere meddomsrettssaker enn det har kommet nye saker inn, slik at beholdningen av disse sakene er redusert med 5 prosent.

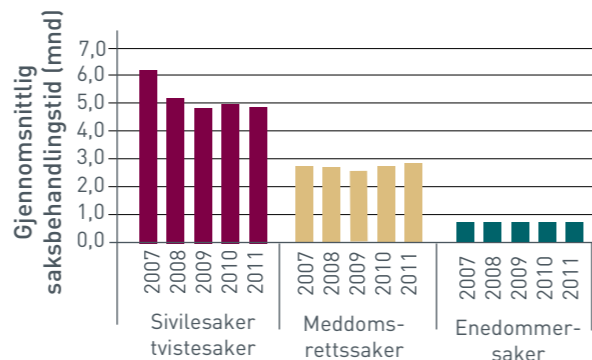
Måloppnåelse – saksbehandlingstid
Noen nøkkeltall

SAKSBEHANDLINGSTID I MND (endring fra 2010)		
Sakstype	Målsetting	Resultat
Tvistesaker	6,0	4,9 (-0,1 mnd)
Straffesaker:		
Meddomsrettssaker	3,0	2,8 (+0,1 mnd)
Enedommersaker	1,0	0,5 (uendret)

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for sivile tvistesaker gikk ned i starten av siste fem-års-periode, men ser nå ut til å stabilisere seg på rundt 5 måneder. I 2011 nådde 57 av 66 domstoler (86 prosent) målsettingen for tvistesaker. Dette er en lavere andel enn i 2010, da nådde hele 93 prosent av domstolene målsettingen for denne sakstypen.

For meddomsrettssaker er gjennomsnittlig saksbehandlingstid i 2011 på 2,8 måneder mot 2,7 måneder i 2010 og 2,5 måneder i 2009. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle tingrettene samlet er fortsatt innenfor målsettingen. 47 av 65 tingretter (72 prosent) klarte måle tingen i 2011. Det er lavere enn i 2010, da klarte 51 av 66 (77 prosent) av tingrettene målsettingen.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for enedommersaker har vært stabil, og godt innenfor målsettingen de siste årene. Siden 2007 har gjennomsnittlig saksbehandlingstid vært 0,5 måneder for disse sakene. I 2011 klarte samtlige 67 tingretter målsettingen for enedommersakene, det gjorde de også i 2010.

Domstolene i andre instans
Saksavvikling

ANTALL SAKER			
Sakstype	Innkomet	Behandlet	Beholdning
Anke over dom i sivile saker	2070 (+9 %)	1894 (+11 %)	1235 (+16 %)
Straffesaker:			
<i>Begrensede anker:</i>			
Fagdommersaker	401 (-7 %)	398 (-7 %)	171 (+7 %)
Meddomsrett - begrenset anke	196 (-7 %)	200 (-5 %)	61 (-5 %)
<i>Bevisanker:</i>			
Meddomsrett - bevisanke	410 (+5 %)	420 (+3 %)	217 (+3 %)
Lagrettesaker	349 (+3 %)	339 (+8 %)	163 (-5 %)

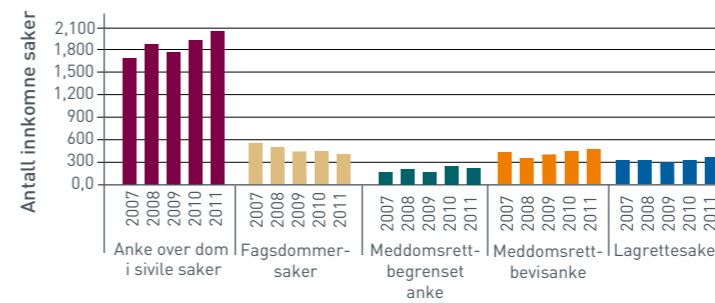
Innkommne saker

Tingrettene opplevde en kraftig vekst i antallet tvistesaker fra 2008 til 2009. Denne veksten har nå nådd lagmannsrettene: Fra 2009 til 2010 økte antallet anker over dom med 6 prosent, og fra 2010 til 2011 økte antallet slike saker med 9 prosent.

Lagmannsrettene mottok omtrent like mange straffeanker til prøving i 2011 som i 2010: 3465 anker i 2011 mot 3514 i

2010. Totalt sett er antallet henviste straffeanker omtrent det samme i 2010 som i 2011, men i 2011 ble det henvist noen færre begrensede anker og noen flere bevisanker enn året før.

Andelen straffesaker som henvises til behandling var for alle lagmannsrettene samlet 40 prosent¹ i 2011, tilsvarende andel som i 2010. Andelen henviste saker varierer mellom lagmannsrettene, for 2011 varierte den mellom 29,4 prosent i Eidsivating og 42,5 prosent i Frostating.

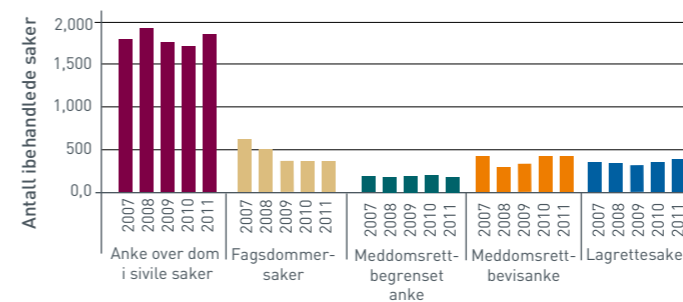

¹ Inkludert saker med strafferamme seks år eller mer.

Behandlede saker

Antallet behandlede anker over dom i sivile saker har økt med hele 11 prosent fra 2010 til 2011.

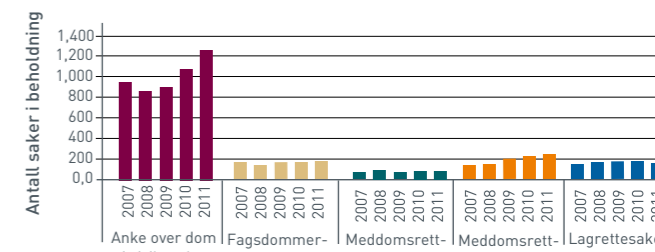
For straffesakene er det behandlet færre begrensede anker (fagdommersaker og begrensede anker i meddomsrett) i 2011 enn i 2010. Antall behandlede saker står i forhold til antallet innkomne saker hvor det også har vært en reduksjon. Antall behandlede bevisanker (bevisanker i meddomsrett og lagrettesaker) har økt.

Beholdning

Lagmannsrettene behandler stadig flere anker over dom i sivile saker, men klarer ikke å holde tritt med veksten i saksinngangen. Beholdningen har derfor økt de siste årene. Den økte med 20 prosent fra 2009 til 2010, og med 16 prosent fra 2010 til 2011.

Beholdningen av fagdommersaker og bevisanker i meddomsrett har økt, mens beholdningen av begrensede anker i meddomsrett og lagrettesaker har gått ned.

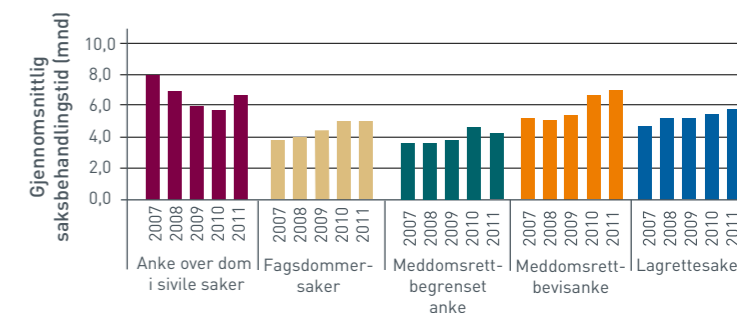

Måloppnåelse – saksbehandlingstid

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for anker over dom i sivile saker har økt fra 5,9 måneder i 2010 til 6,5 måneder i 2011. Målsettingen er gjennomsnittlig saksbehandlingstid innen 6 måneder. Lagmannsrettene var samlet innenfor målsettingen både i 2009 og 2010, men ikke i 2011. De to største lagmannsrettene, Borgarting og Gulating hadde saksbehandlingstid over målsettingen, mens de øvrige lagmannsrettene var innenfor.

For straffesakene er saksbehandlingstiden for begrensede anker i meddomsrett gått noe ned, mens den for fagdommersakene er som i 2010. Saksbehandlingstiden for bevisankene har økt. Lagmannsrettene samlet er ikke innenfor målsettingen i straffesakene, og ingen av lagmannsrettene har gjennomsnittlig saksbehandlingstid innenfor målsettingen.

SAKSBEHANDLINGSTID I MND		
Sakstype	Målsetting	Resultat
Anke over dom i sivile saker	6,0	6,5 (+0,6 mnd)
Straffesaker		
<i>Begrensede anker:</i>		
Fagdommersaker	3,0	4,8 (uendret)
Meddomsrett - begrenset anke	3,0	4,1 (-0,2 mnd)
<i>Bevisanker:</i>		
Meddomsrett - bevisanke	3,0	6,6 (+0,2 mnd)
Lagrettesaker	3,0	5,8 (+0,2 mnd)

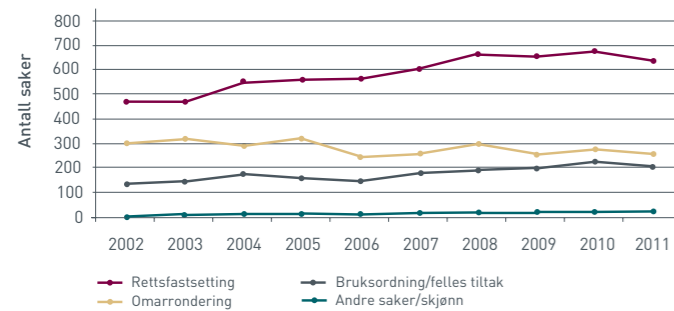
SAKSAVVIKLING I JORDSKIFTEDOMSTOLENE

Avsluttede saker

Jordskifterettene avsluttet 1 114 saker i 2011 (1 183 i 2010). Dette er 69 saker mindre enn i 2010, men omtrent på gjennomsnittet av hva som har vært avsluttet de siste 5 år.

Resultatindikatorerne viser at det ble avgjort 959 (1 239) tvister, mens antallet rettsfastsettende vedtak var 3 697 (3 628). Areal i skiftefelt var 587 978 daa (174 660). Det er registrert bruksordning for 809 km² (785). Antall parter i avsluttede saker var 10 373 (10 713).

Det er fastlagt, avmerket og innmålt 2 092 km grenser (1 982) mens antallet innmålte grensepunkter var 19 661 (19 428). Jordskifterettene har behandlet 427 km vei (299), mens gebyrinntektene var 16 mill. kr mot 16,3 mill. kr i 2010.

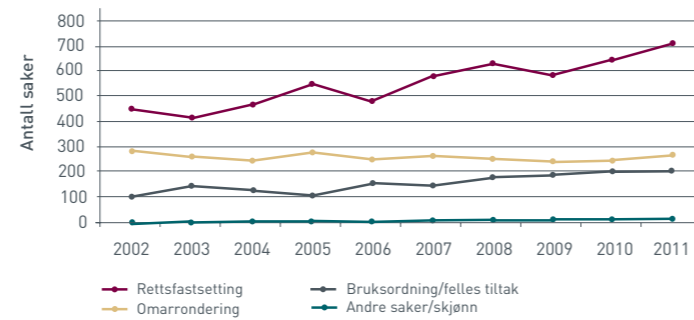

Nye saker

Økningen i antallet nye saker har vært nokså stabil gjennom de siste 10 år, fra 845 i 2002 til 1 179 i 2011 (1 096 i 2010), dvs. en økning på ca. 40 prosent. Dette er det desidert høyeste tallet nye saker jordskifterettene har registrert de siste 10 årene.

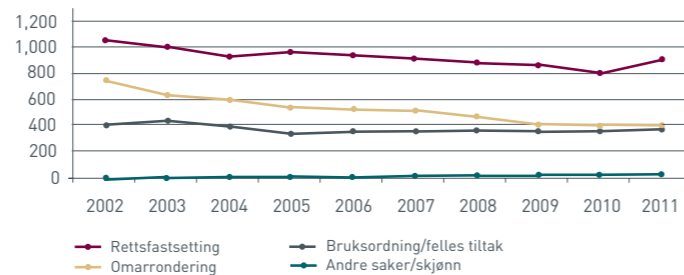
Det er en liten økning i tilgangen på både bruksordninger og omarrondingssaker, men den store økningen er på rettsfastsettingssaker. De nye sakene fordelte seg med ca. 22 prosent omarronding, 17 prosent bruksordning, 60 prosent rettsfastsetting og 1 prosent skjønn.

Fordelingen mellom sakstyper har vært nokså stabil de senere årene, men på lengre sikt har de svingt betydelig. For eksempel har andelen av rettsfastsettingssaker variert mellom 40 og 70 prosent de siste 25 årene. De siste 10 årene har det vært en betydelig økning i tilgangen på slike saker. Prosentvis har det likevel vært størst økning i antallet bruksordningssaker. Antallet nye slike saker er om lag doblet de siste 5–6 årene. Bruksordning for private veier utgjør en stor andel av disse sakene.

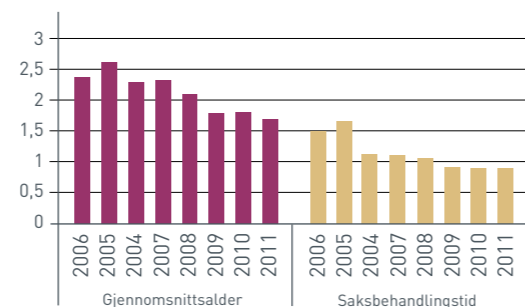
Beholdning

Jordskifterettene har redusert beholdningen mye over en lang sammenhengende periode. Mens en i 1983 hadde 3 919 foreliggende saker, var antallet i 1999 redusert til 2 558, og i 2010 til 1 567. Fra 2010 til 2011 har imidlertid antallet foreliggende saker økt med 102 saker til 1 669, det vil si en økning på knapt 7 prosent.

Saksbehandlingstid og ventetid

For 2011 lå gjennomsnittsalder, saksbehandlingstid og ventetid for avsluttede saker på samme nivå som i 2010. Gjennomsnittsalderen for avsluttede saker var 1,7 år, saksbehandlingstiden var 0,9 år og gjennomsnittlig ventetid fra sak ble krevd til den ble tatt under behandling var 0,8 år.

Jordskifteoverrettene

Jordskifteoverrettene avsluttet 49 saker i 2011 mot 51 saker i 2010. Det kom inn 51 nye saker (49 i 2010) mens det ved årsskiftet forelå 28 saker (25 i 2010). Tilgangen på nye saker har variert betydelig de siste årene, men kan nå se ut til å stabilisere seg på ca. 50 saker per år.

Gjennomsnittsalderen for avsluttede saker var 10 måneder (10 i 2010). Gjennomsnittlig saksbehandlingstid var 5,3 måneder, en viss økning fra 2010 da denne lå på 2,8 måneder.

Noen sentrale tall fra statistikken for avsluttede saker

	2010	2011
Antall avsluttede saker	1 183	1 114
Antall parter i sakene	10 713	10 373
Antall rettstvister avgjort	1 239	959
Antall rettsfastsettende vedtak	3 628	3 697
Antall innmålte grensepunkt	19 428	19 661
Skiftet areal	174 660 daa	587 978 daa
Merkede grenser	1 982 km	2 092 km
Gjennomsnittsalder	1,7 år	1,7 år
Saksbehandlingstid	0,9 år	0,9 år
Behandlet private veier	299 km	427 km

Domstolenes ressursbruk 2011

ØKONOMISKE NØKKELTALL 2011

KAP. 61 HØYESTERETT

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgning 2011 (inkl. refusjoner)	78 810 787
Regnskap 2011	78 716 395
Mindreutgift	94 392

Når det tas hensyn til refusjoner, viser endelig regnskap et forbruk som er i tråd med budsjettammen.

KAP. 410 TINGRETTENE OG LAGMANNRETTENE

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgning 2011 (inkl. refusjoner)	1 667 697 145
Regnskap 2011	1 658 998 340
Mindreutgift	8 698 805

Tabellen viser et mindreforbruk på om lag 8,7 mill. kr, tilsvarende 0,5 prosent av disponibel bevilgning. Mindreforbruket, som kan karakteriseres som mindre vesentlig, har blant annet sammenheng med forsinket fakturering av utstyr og tjenester knyttet til de nye lokalene for Gulating lagmannsrett, og utsettelse i ferdigstillingen av andre lokalprosjekter.

KAP. 3410 RETTSGEBYR

Post 01 Rettsgebyr

Bevilgning 2011	165 739 000
Regnskap 2011	165 686 647
Mindreinntekt	52 353

Inntektene på posten er regelstyrt. På posten føres inntekter fra gebyrpliktige oppgaver i domstolene i forbindelse med blant annet sivile saker, tinglysing, skjønn, tvangsforretninger, skifte og konkurs. Inntektene ble noe lavere enn de anslag som ble lagt til grunn.

KAP. 411 DOMSTOLADMINISTRASJONEN

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgning 2011 (inkl. refusjoner)	73 645 912
Regnskap 2011	71 701 600
Mindreutgift	1 944 312

Regnskapet for DA viser et mindreforbruk på om lag 1,9 mill. kr, tilsvarende 2,6 prosent av disponibel bevilgning. Mindreforbruket har sammenheng med at DA i perioder har hatt ubesatte stillinger og økte refusjoner på grunn av sykefravær.

KAP. 413 JORDSKIFTEDOMSTOLENE

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgning 2011 (inkl. refusjoner)	201 714 033
Regnskap 2011	200 948 858
Mindreutgift	765 175

Tabellen viser et mindreforbruk for jordskifterettene på om lag 0,8 mill. kr. Dette utgjør 0,4 prosent av disponibel bevilgning. Mindreforbruket kan i hovedsak relateres til vakanser på grunn av vanskeligheter med å rekruttere dommere og ledere i jordskiftedomstolene.

KAP. 3413 JORDSKIFTEDOMSTOLENE

Post 01 Saks- og gebyrinntekter

Bevilgning 2011	13 772 000
Regnskap 2011	16 589 683
Merinntekt	2 817 683

Bevilgningen på posten omfatter inntekter ved at partene i saken betaler gebyr. Inntektene ble høyere enn de anslag som ble lagt til grunn.

ORGANISASJONSUTVIKLING OG LEDELSE I DOMSTOLENE

Det har over flere år pågått et arbeid for å sikre en effektiv ressursutnyttning og høy kvalitet på det arbeidet som utføres i domstolene. Kjerneområdene for utviklingsarbeidet har vært lederutvikling, utvikling av organisering og arbeidsprosesser og kompetanseutvikling i domstolene. For området kvalitetsutvikling igangsettes det nå et mer systemisert arbeid.

Å bidra til god ledelse i domstolene er en prioritert oppgave for Domstoladministrasjonen (DA), og ledelse i domstolene har blitt vektlagt de senere årene. Både lovverk og plandokumenter formidler nye krav og forventinger til ledere i domstolene, og til domstollederne spesielt. Den økte aktiviteten vil delvis gjenspeiles i økt kompetanse- og lederutvikling framover.

For å bidra til utvikling og bevisstgjøring i lederrollen har det i de senere årene vært satt inn betydelige ressurser på lederutviklingsprogrammer.

I 2011 ble det grunnleggende basisprogrammet slutført for den åttende gruppen domstolledere, og utdypende lederutviklingsprogram om konflikthåndtering ble gjennomført for til sammen seks av sju grupper domstolledere. Programmet vil bli gjennomført for den sjuende gruppen domstolledere i 2012. Grunnleggende lederutvikling blir igangsatt den niende gruppen domstolledere i 2012, og konflikthåndtering vil inngå i basisprogrammet fra og med denne gruppen.

I 2011 ble det gitt tilbud til 70 domstolledere om gjennomføring av 180 graders evaluering. De øvrige domstollederne får slikt tilbud i 2012.

I 2011 ble arbeidet med å definere en mer systematisk lederdialog mellom DA og den enkelte domstolleder slutført, og systematiserte ledersamtaler ble igangsatt. Lederdialogen vil være en integrert del av styringsdialogen mellom DA og den enkelte domstolleder, og er ment å gi mulighet for en mer systematisk dialog med lederne om forhold knyttet til lederfunksjonen i domstolen og den enkelte leders utøvelse av rollen.

DA bistår domstollederne med veiledning i prosesser som gjennomføres i egen domstol, og domstollederne kan også gjøre bruk av eksterne veiledere etter behov.

DA støtter også utvikling av ledelse i domstolene generelt, og særlig utvikling av ledergrupper og -team. Dette omfatter

faglig så vel som økonomisk støtte. Det har vært en økende interesse fra domstolene og en økning i antall domstoler som har søkt støtte til slik lokal utvikling. Denne støtten vil videreføres, og DA ønsker å stimulere domstolene til fortsatt utviklingsarbeid innenfor ledelse. Domstolene kan gjøre bruk av rammeavtalen med AFF til lokal utvikling dersom det vurderes som hensiktsmessig.

Status innenfor lederutvikling, kvalitets- og kompetanseutvikling er nærmere omtalt andre steder i årsmeldingen.

ÅREMÅL FOR DOMSTOLLEDERE

Domstoladministrasjonen utarbeidet i 2011 en utredning av adgangen til å etablere en åremålsordning for ledere i de alminnelige domstolene, og skisserte samtidig et forslag til mulig åremålsordning. Ordningen forutsetter at den administrative funksjon skilles fra den dømmende funksjon, og at de aktuelle embetslederne utnevnes fast i den dømmende funksjon og på åremål i den ledende funksjon. Både et seksårs åremål med adgang til gjenoppnevning og et åtte til ni års åremål uten anledning til gjenoppnevning ble foreslått. I skissen er ordningen begrenset til å gjelde for de største alminnelige domstolene.

Utredningen og skissen til mulig åremålsordning ble behandlet i Domstoladministrasjonens styre i september 2011, og deretter sendt på en intern høring til domstolene. Domstolene ble invitert til å vurdere hvorvidt en åremålsordning er ønskelig og hensiktsmessig, og dessuten kommentere den konkrete skissen til ordning. Høringen vil bli avsluttet i februar 2012, og Domstoladministrasjonens styre vil deretter vurdere hvordan utredningen skal følges opp.

ORDNINGEN MED DOMMERFULLMEKTIGER I FØRSTE INSTANS

Med hjemmel i domstolloven er det ved tingrettene og Oslo byfogdembete en etablert ordning med dommerfullmektiger, som står i dømmende stillinger på tilnærmet lik linje med utnevnte dommere. Domstoladministrasjonen gjennomførte i 2009 en større utredning av dommerfullmektigordningen. Rapporten fra arbeidsgruppen ble sendt på høring og ble i flere omganger behandlet i DAs styre.

Domstoladministrasjonen har foreslått flere endringer i ordningen og det tilhørende regelverket. Endringsforslagene er oversendt Justisdepartementet.

Domstoladministrasjonens styre har vedtatt at det skal være et langsiktig mål å redusere andelen dommerfullmektiger blant de dømmende årsverk i første instans.

Nevnte kapitler samsvarer med inndelingen i stortingsproposisjonen (Prop. 1S).

KRITERIER FOR NYE STRUKTURENDRINGER

I januar 2011 var strukturendringene i førsteinstans-domstolene som Stortinget vedtok i 2001 gjennomført, og antallet førsteinstansdomstoler var redusert fra 92 til 66. I samråd med Justisdepartementet gjennomførte DA i 2010 en evaluering av strukturendringene og foreslo kriterier for eventuelle framtidige strukturendringer. De foreslåtte kriteriene er størrelse (minimum 8-10 dømmende årsverk), lokalisering sett i forhold til andre offentlige institusjoner, befolkningsvekst og senterstruktur, samt reiseavstand for brukerne.

Etter Domstoladministrasjonens oppfatning viser evalueringen at strukturendringene har vært en positiv reform for domstolene og deres brukere. Evalueringen og forslaget til kriterier for nye strukturendringer er oversendt Stortinget og Justisdepartementet.

Det er fortsatt ikke tatt stilling til oppfølging av evalueringen eller forslaget til kriterier for nye strukturendringer.

FRAMTIDIG PLASSERING AV IKKE-DØMMENDE OPPGAVER

I 2011 reiste Domstoladministrasjonen spørsmål om arbeidet bør konsentreres om den dømmende virksomheten i domstolene, og om noen ikke-dømmende oppgaver bør overføres til andre organ. Problemstillingen ble drøftet av DAs styre som kom til at DAs mål på lang sikt vil være en konsentrasjon om den dømmende virksomheten. Styret la videre til grunn at spissing av den dømmende virksomheten i fortsettelsen må ses i sammenheng med framtidig domstolstruktur.

I forkant av styrebehandlingen, ble tingrettene, Oslo byfogdembete, lagmannsrettene og fagorganisasjonene oppfordret til å komme med innspill. 34 tingretter, Oslo byfogdembete, Den norske dommerforening, Norsk Tjenestemannslag Domstolene og Parat i domstolene uttalte seg. Et overveiende flertall var skeptisk til å ta mange ikke-dømmende oppgaver ut av domstolene. De pekte hovedsakelig på frykt for personalmessige konsekvenser og mer desentralisert domstolstruktur. De som tok til orde for å spisse den dømmende virksomheten i domstolene, viste i hovedsak til ønske om økt fokus på kjerneoppgavene som er dømmende virksomhet, og at flere oppgaver bør legges til organ som er mer tilgjengelige for brukerne. Innspillene viser tendenser til at de større tingrettene er mer åpne for å flytte ut oppgaver fra domstolene enn de små tingrettene. Videre reflekterer uttalelsene at dommerne er mer positive til spissing av den dømmende virksomheten enn saksbehandlerne.

Selv om mange er kritisk til en rendyrking av dømmende virksomhet, mener likevel de fleste domstolene og fagorganisasjonene som har engasjert seg, at enkelte oppgaver bør ut av domstolene. Oppgaver som er foreslått overført til andre organ er blant annet ansvaret for dommeravhør, vielser, fastsetting av arveavgift ved offentlig skifte og saker om farskap.

TEKNOLOGIANVENDELSE I DOMSTOLENE

IKT-strategi for justissektoren (2011 – 2015) stiller opp følgende hovedmål for virksomhetene:

- Effektiv samhandling
- God informasjonssikkerhet
- God styrings- og beslutningsinformasjon

Det er god sammenheng mellom prioriteringene som gjøres i domstolene og hovedmålene for justisområdet som helhet. For domstolene har det vært en særlig utfordring at den tekniske plattformen har vært utdatert og støttet det daglige arbeidet for dårlig. Fornyelse av den tekniske plattformen og personlige arbeidsverktøy har derfor hatt høy prioritet i 2011.

På samhandlingsområdet er det forberedende arbeidet med ny løsning for elektronisk dokumentutveksling på straffesaksområdet ført videre. En fullskala realisering for alle domstolene vil i noen grad være avhengig av tidsskjema for nye straffesakssystemer i politiet. For sivile saker er en løsning for utveksling av elektroniske dokumenter og salær oppgaver ferdig utviklet, i første rekke mellom domstoler og advokater. Utprøving av løsningen vil starte i løpet av 1. halvår 2012.

Innen informasjonssikkerhet er det lagt ned et betydelig arbeid med å utvikle et godt styringssystem. Sikkerhets-hensyn og skjerming av beskyttelsesverdig informasjon tillegges stor vekt i alt arbeid med domstolens IKT-løsninger. Det arbeides kontinuerlig med å redusere sårbarheten i virksomheten. Av ressursmessige årsaker har det ennå ikke vært mulig å følge opp tidligere forberedende arbeid med nye løsninger for styrings- og beslutningsinformasjon.

Bevilgningene til drift, forvaltning og utvikling på IKT-området var i 2011 78,7 mill. kr, som utgjør 3,9 prosent av totalrammen til domstolene. Dette er en økning på 10 mill. kr i forhold til 2010 (3,5 prosent av totalrammen). 36 prosent av midlene ble benyttet til utviklingstiltak. De økte midlene er i hovedsak benyttet til å fornye den tekniske plattformen og til å utvikle løsningen for elektronisk dokumentutveksling i sivile saker.

Flere leverandører er viktige for utviklingsarbeidet og tjenesteproduksjonen på IKT-området. I løpet av 2011 er det inngått ny rammeavtale for utvikling og vedlikehold av domstolens saksbehandlingsløsninger. Avtalen ble tildelt Computas med Acando som underleverandør. Drift av domstolens tekniske plattform og applikasjoner utføres fortsatt av Logica Norge AS.

IMPLEMENTERING AV KOMPETANSE-STRATEGIEN

DAs styre vedtok Kompetansestrategien for domstolene og DA (2011–2015) i desember 2010. Strategien innlemmer både kvalitets- og kompetansearbeid. I 2011 ble det

etablert en struktur med råd, faggrupper og frikjøp av fagpersoner i domstolene for å sikre medbestemmelse og fagspesifikk kompetanse i utviklingen av konkrete og målrettede kvalitets- og kompetansetiltak. I tillegg ble det etablert ulike utviklingsprosjekt knyttet til kvalitet og beskrivelse av kompetanseløp for domstolens ulike medarbeidere. Iverksettelsen av kompetanseløpene skjer tidligst i 2014.

EØS-SAMARBEIDET

I desember 2009 signerte EØS/EFTA-landene Norge, Island og Liechtenstein en ny avtale med EU om bidrag til sosial og økonomisk utjevning i EØS-området for perioden mai 2009–april 2014. EØS EFTA landene vil etter forhandlingsresultatet årlig stille 357,7 millioner euro til rådighet i perioden 2009–2014. Norges bidrag vil knytte seg til de 12 nyeste medlemslandene til EU. I tillegg til det utjevne formålet skal ordningen bidra til økt samarbeid mellom Norge og de enkelte landene. Domstolene utgjør ett av flere programområder innen ordningen.

Litauen

Norge inngikk avtale med Litauen 5. april 2011, hvor DA er pekt ut som programpartner i programområdet for domstolene. DA bistod litauiske DA i programutviklingsfasen høsten 2011. Programforslaget ble oversendt Financial Mechanism Office (FMO) i Brussel 5. desember 2011. Dette organet forvalter EØS-midlene på vegne av Utenriksdepartementet. Programmet forventes godkjent av Utenriksdepartementet innen 5. april 2012. I programforslaget er DA tiltenkt rolle som prosjektpartner i prosjekt knyttet til blant annet IT-utvikling, sikkerhet, støtte til vitner/fornærmede og rettsmekling.

DA begynte i desember 2011 arbeidet med å forberede deltakelse i prosjektene fra dommere, saksbehandlere og ansatte i DA.

Polen

Avtale med Polen ble inngått 10. juni hvor DA også er pekt ut som programpartner. DA bistod Justisdepartementet i Polen med utvikling av programforslag høsten 2011, inneholdende prosjekt innen IT, domstolledelse, rettsmekling, og offerstøtte. Programforslaget ble oversendt FMO i februar 2012.

Romania

Tilsvarende avtale mellom Norge og Romania forventes inngått i første kvartal 2012, hvor DA ligger an til å bli programpartner sammen med Europarådet.

Rammeavtale mellom FMO og DA

DA har inngått en rammeavtale med FMO i Brussel, hvor DA gis midler tilsvarende et årsverk for å utføre arbeidet

som programpartner. Ingvild Grindeland Andersen tiltrådte stilling som koordinator av dette arbeidet i september 2011.

[Les mer om internasjonalt arbeid på side 43.](#)

DOMSTOLENES LOKALER

Lokalsituasjon for tingrettene

Lokalsituasjonene for tingrettene er fortsatt svært varierende, og en rekke domstoler har lokaler som ikke er tilfredsstillende. Manglene ved lokalene er i første rekke knyttet til standarden på rettssaler og kontorer. I Oslo tinghus utføres en omfattende ombygging for å tilfredsstillende lokal- og sikkerhetsbehov i forbindelse med straffesaken etter angrepene 22.7.2011. I mars 2011 ble nye Inntrøndelag tingrett, som var det siste strukturprosjektet for førsteinstansdomstolene, og Nord-Trøndelag jordskifterett samlokalisert i nye lokaler på Steinkjer. I november 2011 ble nye, utvidede lokaler for Asker og Bærum tingrett stilt til rådighet. Forprosjekt for rehabilitering av Bergen tinghus ble ferdigstilt desember 2011. Arbeid med rehabilitering av nye lokaler for Larvik tingrett startet i 2011, og det forventes innflytting i første kvartal 2012. I Molde ble skisseprosjekt for nye Molde tinghus gjennomført i 2011. Forprosjekt er startet og forventes å være ferdig i slutten av 2012. I tillegg pågår det flere mindre ombygging/rehabiliteringsprosjekter.

Det er fortsatt mange domstoler som sliter med dårlige lokaler, og som har behov for utbedring. Sikkerhet for ansatte og brukere av domstolen er i denne sammenheng et viktig forhold.

Videre pågår følgende større prosjekter;

- Arbeid med å finne tomt for Drammen tinghus.
- Arbeid med å finne tomt for Stavanger tinghus.

Lokalsituasjon for lagmannsrettene

Gulating Lagmannsrett flyttet i 2011 inn i flotte nye funksjonelle lokaler. Det nye bygget er på seks etasjer pluss kjeller og har et samlet areal på ca. 7450 kvadratmeter med sju nye og moderne rettssaler i de nederste etasjene, tillegg til kontorlokaler.

I Tromsø tinghus har det vært behov for mer plass for domstolene. Statsadvokaten har flyttet ut av lokalene, det har gitt større kontorarealer for Hålogaland lagmannsrett, i tillegg til ekstra rettsmeglingsrom for både Nord-Troms tingrett og Hålogaland lagmannsrett.

Eidsivating lagmannsrett har behov for mer plass. Dette er løst dette ved å overta statsadvokatens lokaler i samme bygg. Agder lagmannsrett har behov for mer funksjonelle

kontorarealer. Lokalsituasjonen for Frostating, og Borgarting anses i hovedsak som tilfredsstillende. Videre kan det for enkelte lagmannsretter være mindre behov utenfor de faste kontorstedene.

Lokalsituasjon for jordskiftedomstolene

Med noen få unntak er lokalsituasjonen for jordskiftedomstolene tilfredsstillende. Det jobbes kontinuerlig med å samlokalisere jordskifterettene med tingretter der det ligger til rette for dette.

ARBEIDSMILJØET I DOMSTOLENE

Tilbakemeldinger fra domstolene, tyder på at arbeidsmiljøet oppleves som positivt de aller fleste steder. Årsrapport for HMS 2011, viser at det ble arbeidet mer systematisk med arbeidsmiljøet og HMS generelt, enn tilfellet var for 2010. I årsrapporten har 73,6 prosent av domstolene opplyst at de har gjennomført vernerunde i 2011, mot 63 prosent i 2010. Fremdeles kan det arbeides ytterligere systematisk, da kun 53 prosent av domstolene opplyser at de har utarbeidet en HMS handlingsplan for egen domstol.

Det er fortsatt et behov for grunnleggende HMS-kompetanse i domstolene, men i enda større grad enn for tidligere år, etterspørres det nå praktisk og fagrettet spesialkompetanse. Domstolene nevner blant annet behov for opplæring innen sikkerhet, håndtering av vold og trusler, beredskapsplanlegging, risiko og sårbarhetsanalyse.

Det at domstolene inngår IA-avtaler, styrker egen kompetanse vedrørende systematisk sykefraværsoppfølging, som igjen påvirker systematikken i HMS-arbeidet. I 2011 er det 68 prosent av domstolene som er IA-bedrift, mot 65 prosent i 2010. Domstoladministrasjonen oppfordrer alle domstoler til å inngå IA-avtale.

Det er 75,5 prosent av domstolene som rapporterer at de nå har etablert prosedyre for systematisk oppfølging av sykemeldte, mot 60 prosent i 2010. Nødvendig informasjon for å kunne oppfylle kravene om en systematisk sykefraværsoppfølging, finnes i den sentrale HMS Håndbok på intranett.

Domstoladministrasjonen gir kontinuerlig råd og veiledning overfor ledere i domstolene i spørsmål knyttet til systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid. Dette gjøres for å bidra til at domstolene til en hver tid har den nødvendige kompetanse for å opprettholde et godt arbeidsmiljø, og være i stand til å håndtere eventuelle arbeidsmiljøutfordringer.

I 2011 er det gjennomført grunnleggende HMS-opplæring for ledere, verneombud og enkelte AMU medlemmer.

Domstolenes hovedarbeidsmiljøutvalg (HAMU) har fått tilført AKAN kunnskap. Det er avholdt fagdager for verneombud, med vekt på praktisk bruk av risiko og sårbarhetsanalyser. Den sentrale HMS Håndbok er revidert, og lagt ut på intranett som egen webløsning.

Domstoladministrasjonen ønsker fortsatt i samarbeid med domstolene å vektlegge etableringen av grunnleggende HMS-kunnskap og HMS-systematikk, men også se framover mot en videreutvikling av kompetansen. Arbeidet med å styrke verneorganisasjonen vil fortsette i 2012 med blant annet tilbud om fagdag for verneombud. Fokusområder for arbeidet i 2012 vil blant annet være på en økt systematikk i domstolenes HMS-arbeidet, men også på å gi praktiske innføring i enkelte HMS-arbeidsverktøy.

LIKESTILLING OG MANGFOLD

Det er stor overvekt av kvinner i saksbehandlerstillingene, og overvekt av menn i dømmende stillinger og blant jordskifteingeniørene. For rådgiver og administrative ledere, er det overvekt av kvinner. Det er generelt lav turnover i administrative stillinger i domstolene. Dette tilsier at en endring i kjønnsfordelingen vil måtte ta tid, uavhengig av hvilke tiltak som settes inn. I 2011 var stillingsfordelingen for administrative stillinger 89 prosent kvinner og 11 prosent menn.

Av 18 tilsetninger i ikke-dømmende stillinger i jordskiftedomstolene var 44 prosent menn og 56 prosent kvinner.

Det er tilsatt flest medarbeidere i saksbehandlerstillinger, og alle disse er kvinner. Det er meget stor overvekt av kvinnelige søkere til disse stillingene. Fremdeles er det kun ansatt en mann i saksbehandlerstilling. For de tekniske stillingene er det et svært stramt arbeidsmarked, og således få søkere. Det ses på som positivt at flere nytilsatte ingeniører er kvinner.

Det er 54 prosent kvinner og 46 prosent menn i dommerfullmektigstillinger. Det har i de siste årene vært en markant økning av kvinner. DA antar at det høye antallet kvinnelige dommerfullmektiger på sikt vil bidra til økt kvinneandel i dommer- og domstollederstillinger.

I de alminnelige domstolene og Finnmarkskommisjonen er det 22 kvinner i lederstillinger og 51 menn. For jordskiftedomstolene er det 3 kvinner i lederstillinger og resten er menn. 67 prosent av utnevnte ledere i 2011 er kvinner. Av utnevnte dommere i de alminnelige domstolene er 49 prosent kvinner og 51 prosent menn. Innstillingsrådet for dommere praktiserer moderat kjønnskvotering.

Likestilling er tema i forbindelse med utøvelse av lokal lønnspolitikk og gjennomføring av lokale lønnsforhandlinger. I lønnsforhandlingene etter Hovedtariffavtalens pkt. 2.3.3 var det høsten 2011 lagt føringer for en sterk kvinneprofil.

Det er startet arbeid for gjennomgang av ulike politikk-

Årsverk i domstolene og DA per 31.12.2011						
Stillingstype	Totalt antall	Totalt årsverk	Kvinner		Menn	
			Antall	Årsverk	Antall	Årsverk
Høyesterett – dommer	20	20,0	7	7,0	13	13,0
Høyesterett – utreder	14	14,0	6	6,0	8	8,0
Høyesterett – adm.personale	26	25,2	19	18,2	7	7,0
Lagmannsrett – dommer	174	169,7	61	58,3	113	111,4
Lagmannsrett – adm. personale	111	106,1	100	95,1	11	11,0
Tingrett – dommer	372	369,0	149	148,2	223	220,8
Tingrett – dommerfullmektig	145	145,0	78	78,0	67	67,0
Tingrett – adm.personale	715	651,9	643	582,6	72	69,3
Jordskifteoverrett – dommer	4	4,0	1	1,0	3	3,0
Jordskifteoverrett – ingeniør	4	3,8	2	1,9	2	1,9
Jordskifteoverrett – adm.personale	3	2,8	3	2,8	0	0,0
Jordskifterett – dommer	91	88,3	8	8,0	83	80,3
Jordskifterett – ingeniør	93	91,8	17	16,4	76	75,4
Jordskifterett – jordskiftedommerfullmektig	5	5,0	0	0,0	5	5,0
Jordskifterett – adm. personale	52	47,7	51	47,0	1	0,7
Finnmarkskommisjonen	8	7,5	4	3,5	4	4,0
Domstoladministrasjonen	80	79,7	42	41,9	38	37,8
Sum	1 917	1 831,5	1 191	1 115,9	726	715,6

dokumenter, blant annet med mål om større bevissthet om regelverk for å fremme likestilling og motvirke diskriminering. Det er også utarbeidet nye maler for tekst til kunngjøringer, der det synliggjøres et ønske om mangfold blant annet gjennom økt andel ansatte med innvandrerbakgrunn og med nedsatt funksjonsevne. Bevissthet rundt dette blir formidlet til domstolene i dialog gjennom hele året.

Minst en søker med innvandrerbakgrunn blir intervjuet, dersom vedkommende for øvrig anses kvalifisert. Innslaget av antallet medarbeidere i domstolene med innvandrerbakgrunn er forholdsvis størst i folkerike strøk og i de store byene.

For å øke antall medarbeidere med nedsatt funksjonsevne, er det gjennomført få konkrete tiltak ut over endring av mal for kunngjøringstekst og bevisstgjøring gjennom opplæring og dialog. Medarbeidere som per i dag trenger tilrettelegging av arbeidssituasjonen, blir imøtekommet med hjelpemidler og ekstra bistand.

Flere domstoler har i sine årsrapporter kommentert viktigheten av et kjønnsbalansert arbeidsmiljø, og at det aktivt arbeides med felles miljøtiltak, blant annet for å fremme arbeidsplassen som attraktiv for begge kjønn. Flere rapporterer om igangsatte tiltak for tilrettelegging for småbarnsforeldre, både for far og mor.

FRAMTIDIG DOMSTOLSTRUKTUR I OSLO-REGIONEN

Oslo-regionen forventes få den sterkeste befolkningsveksten i landet de nærmeste 20–30 årene. SSBs prognoser viser en befolkningsvekst i regionen på mellom 36 og 47 prosent fram mot år 2030. Domstoladministrasjonen ønsker derfor å sette i gang en bred og prinsipiell vurdering av framtidig domstolstruktur i første instans i Oslo-regionen.

For å bistå Domstoladministrasjonen i dette arbeidet ble det i 2. halvår 2011 etablert et prosjekt med representasjon fra alle berørte domstoler, arbeidstakerorganisasjonene og Den norske dommerforening, samt hovedverneombud for de alminnelige domstolene.

Hensikten med prosjektet er å foreta en bred og prinsipiell vurdering av framtidig domstolstruktur i første instans i Oslo-regionen. I denne sammenheng vil det sees nærmere på domstolstørrelse og ledelse av større organisatoriske enheter. Oslo-regionen defineres i denne sammenheng til å omfatte domstolene Oslo tingrett, Oslo byfogdembete, Asker og Bærum tingrett, Follo tingrett, Nedre Romerike Tingrett og Øvre Romerike tingrett.

Prosjektet skal:

- Anslå forventet saksutvikling fram mot 2030 i Oslo-regionen, med utgangspunkt i prognoser for forventet befolkningsvekst fra SSB. Dette arbeidet må resultere i beregninger på forventet saksutvikling i de ulike kommunene fordelt på sakstype.
- Vurdere bemanningsbehov med utgangspunkt i forventet framtidig saksinnang.
- Vurdere hensiktsmessig domstolstørrelse, bl.a. i lys av ledelsesmessige utfordringer ved ledelse av store organisatoriske enheter og eventuelle særlige utfordringer ved ledelse av medarbeidere som er uavhengige i utøvelse av sitt fag, slik dommere er i den dømmende funksjon. Det forutsettes at prosjektet bringer inn ekstern kompetanse til å bistå med vurderingene i dette punktet.
- Foreslå prinsipper og kriterier for framtidig sogneinndeling i Oslo-regionen, samt eventuelt foreslå alternative modeller for inndeling.
- Vurdere konsekvenser av eventuell endringer for brukerne, samt økonomisk og administrative konsekvenser.
- Vurdere konsekvenser for arbeidsmiljø og trivsel i de berørte domstoler

Prosjektet skal ikke ta stilling til en eventuell sammen slåing av Oslo tingrett og Oslo byfogdembete. Arbeidet er planlagt ferdigstilt i løpet av 2013.

FRAMTIDIG ORGANISERING OG STRUKTUR I JORDSKIFTEDOMSTOLENE

Domstoladministrasjonen sendte i februar 2011 ut rapporten "Framtidig organisering og struktur i jordskiftedomstolene" på høring til domstoler og arbeidstakerorganisasjoner.

I rapporten foretas det en gjennomgang av de ulike faktorene som DA mener er av betydning for framtidig organisering og struktur i jordskiftedomstolene. Dokumentet munner ut i en anbefaling til hoved- og tilleggskriterier ved en eventuell strukturendring. Høringsinstansene ble spesielt bedt om synspunkter knyttet til disse kriteriene. DA mottok mange uttalelser og disse vil bli innarbeidet i rapporten som legges fram for styret i DA i mars 2012. Rapporten vil være DAs grunnlagsdokument i det videre strukturarbeidet.

TILTROEN TIL DOMSTOLENE

85 prosent av innbyggere svarte i november 2011 at de har svært stor, eller ganske stor, tiltro til domstolene. Dette er høyere enn noen gang under de seksten år undersøkelsen er blitt gjennomført.

For ca. ti år siden ble Domstolkommisjonens forslag diskutert i samfunnet og Ot. prp 44 (2000–2001) behandlet av Stortinget. Resultatet ble i 2002 opprettelse av Domstoladministrasjonen, Tilsynsutvalget for dommere og Innstillingsrådet for dommere. Også andre viktige forandringer ble innført når det gjaldt midlertidige dommere og sidegjøremål. Forandringene skulle synliggjøre uavhengighet og øke åpenheten om domstolene. Målet var at dette skulle bidra til tillit til domstolene. Ti år senere kan det konstateres at tilliten til domstolene er større enn noensinne.

Det viktigste bidraget til tillit er likevel hvordan den enkelte sak behandles i domstolen, fra hvordan den enkelte blir møtt til kommunikasjon med parter, gjennomføring av rettsmøter og hvordan saken blir framstilt i media.

I 2011 sier 32 prosent at de har "svært stor tiltro" til domstolene og 53 prosent at de har "ganske stor tiltro". Elleve prosent sier at de har "liten tiltro", og en prosent at de har "ingen tiltro" til domstolene. Tallene for domstolene har hatt en positiv utvikling over mange år. På ti år har andelen "Svært stor tiltro" gått fra 10 til 32 prosent. På tilsvarende måte er andelen med "liten" eller "ingen tiltro" til domstolene blitt kraftig redusert.

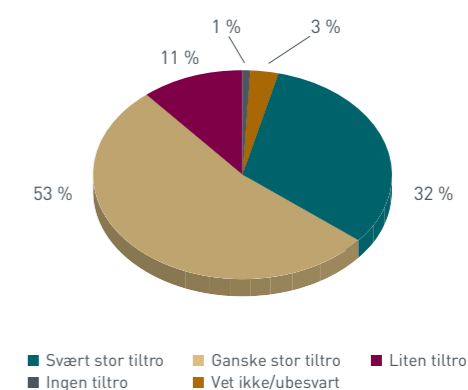
Brytes tallene ned demografisk reduseres den statistiske sikkerheten, men undersøkelsen viser da følgende:

- Tiltroen til domstolene står aller sterkest i aldersgruppene 25–59 år og noe svakere for de eldste og yngste.
- Det er fler menn enn kvinner som har svært stor tiltro til domstolene.
- Nord-Norge har den største andelen, 42 prosent, med "Svært stor" tiltro til domstolene.
- Jo høyere inntekt desto høyere tillit.
- Respondenter med høyere utdanning er mer positive til domstolene enn de som kun har grunnskole. 20 prosent av de med kun grunnskole har svært stor tiltro til domstolene mot 47 prosent av de med høyere grad av universitets- eller høyskoleutdanning.
- Blant politiske sympatier er det SV-velgerne som er mest positive til domstolene. Her har 97 prosent svært eller ganske stor tiltro til domstolene. Frps velgere har lavere tiltro med 77 prosent og den har gått ned siden i fjor.

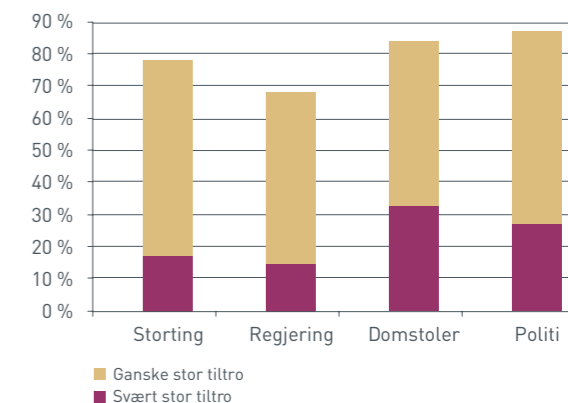
Tallene viser at Domstolene, Stortinget og Regjeringen alle har fått økt oppslutning.

Tiltroen til domstolene

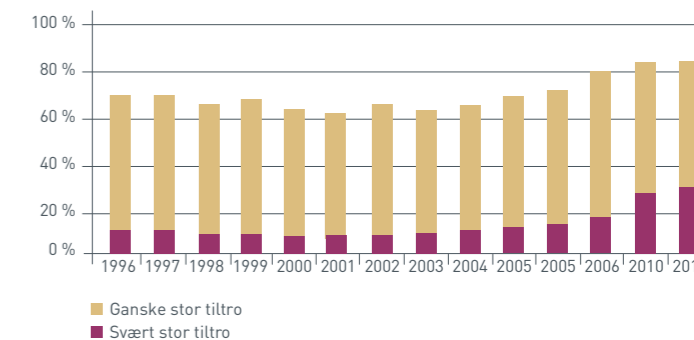
Synovate-undersøkelse november 2011

Tiltro til utvalgte samfunnsinstitusjoner

Tiltro til domstolene 1996–2011

Undersøkelsen er utført av Synovate på oppdrag av Domstoladministrasjonen. 1000 personer er intervjuet første uken i november. Tilsvarende undersøkelse ble gjennomført på bestilling av DA 2006 og 2010. Fra 1994–2005 ble de samme spørsmålene stilt for en rekke institusjoner. I årene 2007–2009 ble undersøkelsen ikke gjennomført.

Tilbakeblikk på 2011

Rekordstraff i "Alvdal-saken"

Aldri tidligere har seksuelle overgrep mot barn blitt straffet så hardt som i Alvdal-saken. Moren til barna, en tidligere samboer og et nabopar ble dømt. Både tingrett og lagmannsrett idømte lang fengselsstraff samt forvaring. Høyesterett opphevet forvaringsdommen, men to av de tiltalte fikk fengsel i 15 år, 2 år mer enn påtalemyndigheten ba om. To andre tiltalte fikk tolv og åtte års fengsel. Landets øverste domstol slo dermed fast at saken står i en absolutt særstilling i norsk rettshistorie, og at straffene også må være strengere enn i tidligere tilsvarende saker.

Rettsaken medførte også en diskusjon om åpenhet kontra vernet om privatlivet til de involverte barna. Barneombudet kritiserte pressen for å ha gjengitt for mange detaljer fra overgrepene. Bistandsadvokatene og sorenskriver Tom Urdahl var blant de som mente at pressen hadde håndtert vanskelige avveininger på en god måte.

Dårlig butikk å dømme

"Alvdal-saken" satte manglende erstatning til lekdommere på dagsordenen. Meddommerne reagerte på godtgjørelsen for å gjøre sin samfunnsplikt. I fire uker måtte de bo på hotell 200 kilometer hjemmefra, uten noen ekstra kompensasjon.

En meddommer måtte lønne sin egen vikar av egen lomme. Da hun arbeidet halv stilling og satt i retten på full tid innebar det at hun bare fikk godtgjørelse for halve tiden. Fram til 1. januar 2008 fikk alle lekdommere dekket tapt arbeidsfortjeneste pluss en godtgjørelse på 250 kroner per dag.

Utvisning av Maria Amelie

En utvisningssak fikk stor oppmerksomhet i 2011. En russisk kvinne hadde levd i Norge under falskt navn, Maria Amelie. Hun hadde gitt ut en bok om sitt liv som papirløs flyktning, og fått avslag på søknad om oppholdstillatelse. Deretter ble hun pågrepet etter et foredrag.

Tingretten varetoktsfengslet henne, men dette ble omgjort av lagmannsretten. De kritiserte politiet for å være uten «Fingerspitzengefühl eller musikalitet» ved pågripelsen. Politiets utlendingsenhet anket, men Høyesterett opprettholdt løslatelsen. Kvinnen ble kort derpå utvist. Etter å ha fått russisk pass fikk kvinnen etter en tid arbeidstillatelse i Norge.

Juryordningen

Jordal-utvalget overleverte i juni NOU'en *Når sant skal skrives* som omhandlet juryordningens framtid. Utvalget delte seg i en lagrettefraksjon og en meddomsrettsfraksjon. Lagrettefraksjonen ønsker å videreføre juryordningen. Samtidig vil de fjerne adgangen fagdommere har til å sette lagrettens kjennelse til side, ved å kreve at også et flertall av fagdommerne må stemme for domfellelse. I tillegg skal hele lagretten delta ved fastsettelse av straff. Meddomsrettsfraksjonen vil at alle fullstendige ankesaker behandles av en meddomsrett bestående av to fagdommere og fem lekdommere. Utvalgets medlemmer er enige om at avgjørelsen av skyldspørsmålet i framtiden bør begrunnes i alle ankesaker. Utvalget vil styrke lekmannsdeltakelsen ved å la alle straffutmålingsanker gå for meddomsrett.

Utvalget gikk også inn for at lyd- og bildeopptak fra første instans kan brukes når lagmannsrettene avgjør saken.

Straffesaken etter terrorhandlingene 22. juli 2011

To og et halvt døgn etter angrepene på Regjeringskvartalet og Utøya, var det lukket fengslingsmøte for den siktede i Oslo tingrett. På tampen av rettsferien ble tingretten beleiret av journalister og tilhørere i hundretall som ville følge saken.

Dommer Kim Heger presenterte kjennelsen for pressen og etterpå holdt tingretten pressekonferanse. Under senere fengslingsmøter kunne publikum og media følge saken fra salen eller via videolink til en annen sal. Det ble tidlig klart at en etasje i tinghuset måtte bygges om for å avvikle en sak med et så stort antall bistandsadvokater, fornermede, pårørende og journalister. Samtidig ble det åpnet for at saken skulle overføres til flere andre domstoler hvor vitner og bistandsadvokater skulle møte. En rekke sider ved rettsvesenet har blitt debattert i forkant av rettsaken. Både voldsoffererstatningen, bistandsadvokat-ordningen, straffelovens definisjon av tilregnelighet og ikke minst de sakkyndiges rolle har fått mye medieoppslag. Det vakte stor oppsikt da rettspsykiaterne i saken konkluderte med at tiltalte var utilregnelig.

Flere aktører tok til orde for en ny vurdering, og Oslo tingrett sa seg enig i det. Dermed lå det to sakkyndigrapporter på bordet til dommerne Wenche Elizabeth Arntzen og Arne Lyng når saken startet 16. april.

Kvalitet

Åpenhet

Service

Effektivitet

Respekt

Integritet

Kvalitet

KVALITET ER EN AV DE SEKS SENTRALE VERDIENE I DOMSTOLENES IDÉ- OG VERDIGRUNNLAG. OM VERDIEN KVALITET HETER DET:

- Arbeidet i domstolene skal utføres grundig og samvittighetsfullt og være preget av høy kvalitet i alle ledd
- Domstolene skal til riktig tid, og etter en tillitskapende behandling, sørge for at tvister blir løst på en hensiktsmessig måte og treffe avgjørelser som er velbegrunnede og forståelige
- Domstolene skal være attraktive arbeidsplasser med dyktig ledelse og kvalifiserte og motiverte medarbeidere
- Domstolenes medarbeidere skal til enhver tid ha den kompetanse som er nødvendig for å løse oppgavene

KVALITETS- OG KOMPETANSEARBEIDET

Måling av kompetansearbeidet

DA har i 2011 lagt vekt på å målrette kompetansearbeidet. I det ligger det å prioritere, utvikle og tilby hensiktsmessige kompetansetiltak ut fra reelle behov i domstolene og i DA, og å disponere tildelte ressurser i tråd med behovene.

Det har videre vært lagt vekt på å utvikle kompetansetiltak som oppleves som nyttige i det daglige arbeidet og som samtidig fremmer motivasjon og videreutvikling. Det å ha fokus på ønsket læringsutbytte har vært til hjelp for å gjøre kloke valg i utviklingsprosessene:

- hva skal deltakerne ha faktakunnskap om i ettertid (kunnskap)
- hva skal deltakerne beherske, anvende, kunne bruke, samt reflektere rundt i ettertid (ferdighet)
- hvilke holdninger og verdier skal deltakerne utfordres på (holdning)

Variasjon av læringsmetoder

I løpet av 2011 har faggruppene og øvrige bidragsyttere fått formidlet grunnleggende teori om hvordan valg av ulike læringsmetoder har betydning for læringseffekten.

I utviklingsfasen av nye kompetansetiltak har DA derfor lagt vekt på å etablere en forståelse for at det er viktig og nødvendig å reflektere over hvilke metoder som er

hensiktsmessige å benytte for hvert enkelt tiltak. For hvert kompetansetiltak som utvikles, må det reflekteres over ønsket læringsutbytte, målgruppe, antall deltakere og omfang av tiltaket før den mest hensiktsmessige metoden blir valgt. I ettertid skal det sjekkes ut om ønsket utbytte er oppnådd.

BRUKERMEDVIRKNING

Brukermedvirkning er sentralt for DA og Kompetansestrategien legger føringer for medbestemmelse og brukermedvirkning. DA forholder seg både til Samarbeidsrådet for domstolene og til Rådet for kompetanseutvikling i domstolene og DA (Rådet).

I 2011 ble det etablert en struktur med faggrupper og frikjøp av personer fra domstolene. Tydelighet i forhold til roller og ansvar i kompetansearbeidet er avgjørende for å nå de ambisjoner som er satt av DA. Det var i 2011 totalt engasjert 111 medarbeidere fra domstolene i kompetansearbeidet. Personene deltok i råd, faggrupper og prosjektgrupper eller som bidragsyttere forøvrig.

Samarbeidsrådet for domstolene

Etter Hovedavtalen i Staten skal Samarbeidsrådet sikres brukermedvirkning gjennom informasjon, drøfting og forhandling. Blant annet foreslår Samarbeidsrådet

medlemmer til Rådet. I 2011 ble Samarbeidsrådet for domstolene holdt jevnlig orientert om status i kompetansearbeidet. I tillegg har det vært arbeidet med å tydeliggjøre rollefordelingen mellom Samarbeidsrådet, Rådet og DAs Enhet for kompetanse, for å sikre at medbestemmelse og brukermedvirkning blir ivaretatt etter føringene gitt i Hovedavtalen.

Rådet for kompetanseutvikling i domstolene og DA (Rådet)

Rådet skal bistå DAs Enhet for kompetanse ved å gi råd på et overordnet strategisk nivå i kompetansearbeidet. Videre skal Rådet sikre brukernes innflytelse på sentrale spørsmål som for eksempel satsingsområder, prioriteringer, opprettelse av fag-/arbeidsgrupper, metodebruk og evaluering av gjennomførte tiltak.

Det er lagt vekt på at Rådet skal være bredt sammensatt og bestå av engasjerte medarbeidere som evner å se langsiktig og helhetlig. Medlemmene er oppnevnt for en periode på tre år.

Rådet har hatt fire møter i 2011. Gjennom året har Rådet medvirket aktivt i implementeringen av Kompetansestrategien, herunder blant annet etableringen av en struktur i kompetansearbeidet.

Rådets medlemmer per 31.12.2011:

- Sorenskriver Yngve Svendsen, Kristiansand tingrett (leder)
- Høyesterettsdommer Arnfinn Bårdsen, Høyesterett (nestleder)
- Lagdommer Inger Lyng, Hålogaland lagmannsrett
- Jordskifteoverrettsleder Per Kåre Sky, Gulating jord skifteoverrett
- Direktør Mari Fjærtøft Trondsen, Borgarting lagmannsrett
- Rådgiver Anne-Carine Skarstad Hagen, Eidsivating lagmannsrett
- Seksjonssjef Bente F. Elverum, Sør-Trøndelag tingrett
- Førstekonsulent Ranveig Øverby, Vestoppland og Sør-Gudbrandsdal jordskifterett
- Dommerfullmektig Jan Hagfors Greve, Tønsberg tingrett
- Overingeniør Jens L. Larssen, Sør-Trøndelag jord skifterett
- Seniorrådgiver Iwar Arnstad, Domstoladministrasjonen

Treårsperioden for medlemmene gikk ut 31.12.11. Nye medlemmer blir utnevnt tidlig i 2012.

Faggrupper

I 2011 ble det opprettet seks faggrupper:

- Faggruppe for tvistesaker
- Faggruppe for tverrfaglighet
- Faggruppe for jordskifte
- Faggruppe for strafferett og straffeprosess
- Faggruppe for prosess-støtte
- Faggruppe for ledelse

Gruppene består av fagpersoner fra domstolene og DA og har ansvaret for at de kompetansetiltakene som utvikles og gjennomføres har best mulig kvalitet.

Andre prosjekt – og arbeidsgrupper

Alle kvalitets- og kompetansekonsept som iverksettes, skal være best mulig faglig fundert og i samsvar med de behov dagens og framtidens domstoler og DA har. Der det er naturlig at det etableres prosjekt/arbeidsgrupper utover faggruppene, forespørres ansatte fra domstolene om å delta i utviklingsarbeidet. Som eksempel nevnes:

- Kollegaveiledningsprosjektet. Her har sorenskriver og ressursgruppedommer Jon Høyland bidratt. Les mer om dette prosjektet på [side 31](#).
- Domskonferansen. Også her har sorenskriver og ressursgruppedommer Jon Høyland bidratt.
- DVD om bruk av sakkyndige i domstolene. Her har tingrettsdommer og nestleder Unni Sandbukt fra Nord-Troms tingrett bidratt.

Frikjøp av personer fra domstolene

Høsten 2011 har tingrettsdommer og nestleder ved Nord-Troms tingrett, Unni Sandbukt, vært frikjøpt i 3 måneder. Sandbukt har bidratt generelt i kompetansearbeidet og spesielt i utarbeidelsen av mandatet for framtidige kompetanseløp for medarbeidergrupper i domstolene. Hun har også bidratt spesielt i utviklingen av dvd-en som nevnt over.

Domstoladministrasjonen

Enhet for kompetanse i DA har et spesielt strategisk og operativt ansvar for kompetanse- og kvalitetsarbeidet, men de øvrige enhetene i DA er også i 2011 trukket inn i arbeidet.

På denne måten har de bidratt til utvikling innenfor sine fagområder. Alle faggruppene har i 2011 hatt minst en representant fra andre enheter i DA.

Studiepermisjonsutvalget for dommere

Utvalget har i 2011 hatt følgende sammensetning:

- **Lagdommer Ole Johan Lund**, Frostating lagmannsrett (leder)
- **Sorenskriver Knut Rønning**, Sandefjord tingrett
- **Tingrettsdommer Trine Standal**, Asker og Bærum tingrett

Sekretariatsfunksjonen ble ivaretatt av DA. Utvalget har i 2011 hatt ett møte hvor søknader om permisjon i 2012 ble behandlet. Det ble innvilget fire permisjoner innenfor rammen på 1,5 mill. kroner.

Arbeidsgruppe for studiepermisjonsordningen

Ønsket om en revisjon av studiepermisjonsordningen for dommere har vokst fram gjennom flere år. Flere har reist innvendinger i forhold til dagens praktisering av ordningen. Den mest sentrale innvendingen har vært at budsjettammen ikke har gitt tilstrekkelig finansiering. Dette har ført til en nærmest ensidig vektlegging av ansienitet, og ikke faglighet og ivaretagelse av reelle kompetanseutviklingsbehov. På bakgrunn av de senere års økende kritikk mot praktiseringen av ordningen, samt utarbeidelsen av Kompetansestrategien og vektleggingen av målretting av kompetansetiltak, ble det i 2010 nedsatt en arbeidsgruppe som skal vurdere dagens ordning og eventuelt foreslå en ny ordning. Arbeidsgruppen består av medlemmer fra styret i Dommerforeningen og Domstoladministrasjonen. Arbeidsgruppen hadde seks møter i 2011. Gruppen vil levere en rapport i 2012.

Arbeidsgruppens medlemmer per 31.12.2011:

- **Avdelingsdirektør Willy Nasset**, DA (leder)
- **Sorenskriver Ingjerd Thune**, Gjøvik tingrett
- **Lagdommer Wiggo Storhaug Larssen**, Gulating lagmannsrett
- **Tingrettsdommer Inger Kjersti Dørstad**, Oslo tingrett
- **Avdelingsdirektør Kari Berget**, DA

Utvalg for faglitteratur og elektroniske rettskilder

1. januar 2011 ble det etablert et valg for de alminnelige domstolene og jordskiftedomstolene for faglitteratur og elektroniske rettskilder – Faglitteraturutvalget. Utvalget skal sikre at domstolenes behov for variert litteratur og elektroniske rettskilder innen de ulike fagområder blir ivaretatt på best mulig måte.

FOKUS PÅ KVALITET

– *Det er kontinuerlig fokus på kvaliteten i arbeidet som utføres og produktene som leveres: god landmålerskikk, god dommerskikk, sterk fokus på et åpent miljø der alle skal "tørre" å komme med konstruktiv kritikk, samt miljø for å be om og tilby kollegial støtte.*

Nedre Buskerud jordskifterett

Utvalgets medlemmer per 31.12.2011:

- **Lagdommer Fredrik Charlo Borchsenius**, Borgarting lagmannsrett (leder)
- **Tingrettsdommer Petter Sellæg**, Salten tingrett
- **Tingrettsdommer Torjus Gard**, Oslo tingrett
- **Jordskifteoverrettsleder Per Kåre Sky**, Gulating jordskifteoverrett

Seniorrådgiver i DA, Terje Karterud, betjener sekretariatsfunksjonen med bistand fra bibliotekarene i Oslo tingrett og Borgarting lagmannsrett.

Utvalget har forholdt seg til en budsjettamme på kr 2 200 000,- og har i 2011 hatt fire møter.

SATSNINGSOMRÅDER I 2011

Struktur i kompetansearbeidet

I 2011 har det vært jobbet for å etablere en struktur, og få på plass en tydelighet i forhold til roller og ansvar i kompetansearbeidet. Strukturen innebærer opprettelsen av faggrupper, arbeidsgrupper og prosjekter, i tillegg til frikjøp av fagpersoner fra domstolene. Rådet har vært sentral i å medvirke til etableringen av gjeldende struktur.

Framtidsanalyse

I mai 2011 ble det gjennomført et arbeidsseminar med fokus på framtidsanalyse av kompetanseområdet for 50 deltakere fra faggrupper, Rådet, ledelsen i DA og medlemmer fra styret. Målet var å løfte blikket og reflektere rundt framtidige kompetansebehov i domstolene. Flere holdt innlegg, og det var enighet om at domstolene står overfor flere utfordringer framover. Direktør Tor Langbach oppsummerte utfordringene slik:

"Dommere vil få mer ansvar og en mer krevende jobb enn tidligere, dommere er mer synlige og de må forholde seg til et samfunn i rask endring".

I 2011 har DA fokusert på "Hvor står vi, hvor går vi og på hvilke måter skal vi fylle "gapet" mellom nåtid og framtid med relevant og målrettet kompetanseheving?" Det har det vært jobbet for å planlegge og forankre arbeidet med "Kompetanseløpene"; et prosjektarbeid som er ment til å bidra med å finne noen svar på problemstillingen ovenfor.

Les mer om kompetanseløpene på side 37.

Utvikling av nye konsepter og verktøy

DA er opptatt av å utvikle og tilby kompetansetiltak utover tradisjonelle kurs og seminarer. Kompetanseutvikling er i mange sammenhenger en sosial prosess der deltakeren lærer best i samhandling med andre. I 2011 har DA ferdigstilt flere konsepter tiltenkt brukt i lokal regi.

En rekke domstoler fikk direkte overført et innlegg om "Manipulasjon i retten" ved psykolog og advokat Grethe Nordhelle. Rent teknisk sett fungerte ikke dette godt, men når teknologien er på plass, er dette en metode som vil videreutvikles.

DA har utredet muligheten for å ta i bruk domstolene og DAs intranett som kommunikasjonsplattform. Spesielt er det dommerfullmektiggruppen som har ytret ønske om å ta i bruk eksempelvis chat/blogg. Med dagens teknologi er ikke dette mulig, men utvikling av intranett er en oppgave for 2012. Les om dette på side 53.

Kollegaveiledning

I januar 2011 ble arbeidet med "Kollegaveiledning i domstolene" påbegynt. Flere domstoler hadde da meldt interesse for et slikt tilbud. Konseptet bygger på at deltakerne gjennom refleksjon skal bidra til å gi dommerne økt innsikt i, og bevissthet om, kommunikasjon og adferd i retten. Formålet er å bidra til en god rettsprosess ved å tilrettelegge for at rettsakene blir best mulig belyst gjennom å skape gode rammer for tillit, ivaretagelse, trygghet og respekt.

Målet i 2011 har vært å utvikle veilederkompetanse hos et utvalg av dommere, som etter endt opplæring vil inngå i et veilederteam. Domstoler som ønsker å jobbe med kollegaveiledning i egen domstol, kan bestille teamet. Tilbudet gjelder både de alminnelige domstolene og jordskiftedomstolene.

Dette teamet, bestående av seks dommere, har deltatt i et opplæringskonsept for kollegaveiledning med observasjon

og videoanalyse som metode. Dommerne som deltar i prosjektet, er valgt ut fra forslag fra domstolene selv.

Det har vært gjennomført tre samlinger i 2011, og på høsten ble konseptet prøvd ut i to tingretter og en jordskifterett. Prosessen og erfaringene fra prosjektperioden ble evaluert i en fellessamling med veilederteamet og representanter fra DA i desember. Der ble det besluttet å utvide prosjektperioden ut 2012.

Per 31.12.2011 består kollegaveiledningsteamet av:

- **Sorenskriver og ressursgruppedommer, Jon Høyland**
- **Tingrettsdommer Trine Standal**, Asker og Bærum tingrett
- **Sorenskriver Anne Gro Aanensen Kleven**, Aust-Agder tingrett
- **Tingrettsdommer Karsten Øvretveit**, Drammen tingrett
- **Jordskifteoverrettsleder Trond Magne Movik**, Agder jordskifteoverrett
- **Jordskifteoverrettsleder Svein Dag Midtsund**, Øvre Telemark jordskifterett
- **Tingrettsdommer Anne Horn**, Bergen tingrett
- **Seniorrådgiver Bjørg Næss Frost**, DA koordinerer arbeidet.

MODERAT SPESIALISERING

– *Sunnmøre tingrett har siden 2008 deltatt i prøveprosjektet til DA om moderat spesialisering. Hovedmotivet for dommerne har vært ønske om faglig fordyping. Dommerne har opplevd en større mulighet til kompetanseoppbygging på spesialområde og vi har også sett tendenser til en viss grad av effektivisering.*

Sunnmøre tingrett

Domskonferansen

I samarbeid med førsteamanuensis Eivind Kolflaath ved Universitetet i Bergen og sorenskriver og ressursgruppedommer Jon Høyland er det i 2011 laget en film som setter søkelyset på domskonferansen som beslutningsarena. Med filmen følger et veiledningshefte. Formålet med tiltaket er å stimulere til diskusjon og refleksjon, og øke bevisstheten rundt betydningen av kommunikasjon og måten å gjennomføre domskonferanser på. DVD-en sendes til domstoler som ønsker det, og i 2011 bestilte 37 domstoler filmen. Domstoler

HOSPITERING GIR INNSIKT

– Ved flere anledninger har saksbehandlere hospitert ved andre domstoler. Dette har vært svært nyttig. Hospitering gir inspirasjon til nye og mer effektive rutiner. Hospitering kan dessuten sees som et kompetanse hevingstiltak for den enkelte. Saksbehandlere som får delta i denne ordningen vil få økt innsikt i hvordan andre domstoler arbeider – noe som kan virke motiverende og stimulerende.

Stavanger tingrett

som ønsker å fordype seg ytterligere i domskonferansen som tema, kan i tillegg til filmen utvide programmet med et foredrag om "Bevisanalyse under domskonferansen".

Foredraget holdes av Eivind Kolflaath som da også leder seminaret og herunder diskusjonene knyttet til filmen. Kolflaath besøkte 5 domstoler i 2011.

Brukerundersøkelsen

Brukerundersøkelsen er en mal, utviklet i samarbeid med medarbeidere i domstolene. Den kan fritt benyttes av den enkelte domstol og er gjort tilgjengelig via intranett. Resultatene av undersøkelsen gir grunnlag for lokalt utviklingsarbeid.

Bestilling og bruk av tolk

DA er opptatt av å heve kompetansen om bestilling av kvalifiserte tolker, da kunnskap om kommunikasjon via tolk er viktig for rettssikkerheten. I 2011 gjennomførte DA seminarer i alle seks lagdømer om rutiner for bestilling og bruk av tolk. Saksbehandlere og dommere i alminnelige domstoler over hele landet har på disse seminarene fått informasjon om tolkenes ulike kvalifikasjoner. Det ble også oppfordret til bruk av tolkeportalen, www.tolkeportalen.no som driftes av Integrerings- og Mangfoldsdirektoratet (IMDi). Seminarene ga dessuten en innføring i tolkens behov for tilrettelegging av arbeidssituasjonen og hva som bidrar til trygg kommunikasjon.

DA har i 2011 i tillegg bistått flere tingretter ved gjennomføring av seminar for domstolansatte og tolker. Seminaret vektla godt samarbeid i retten. Forøvrig er bruk av tolk ett av flere tema på startkurset for dommere. [For ytterlige omtale av flerkulturelle utfordringer og tolkebruk, se side 35.](#)

Individuell, lokal og regional støtte til kompetanseutvikling

Det er også et satsningsområde å stimulere til lokale og regionale initiativ som bidrar til kompetanse – og kvalitets-

heving. For 2011 spesielt ble det rom for en vesentlig økning av tilskudd til lokale og regionale tiltak. Innen de alminnelige domstolene ble det til sammen innvilget 122 søknader om økonomisk tilskudd til kompetansetiltak innenfor rammen av kr 2 000 000. Tilskuddene har i all hovedsak vært gitt til lokale og regionale tiltak, studieturer, konferanser i inn- og utland, kurs, seminarer og videre-utdanning gjennom eksterne tilbydere.

Kompetansestrategien legger føringer for å stimulere lokale og regionale tiltak, da disse er viktige supplement til de sentrale tiltakene i regi av DA. Arbeid lokalt i domstolene kan dessuten gi et godt grunnlag for framtidige regionale/nasjonale konsepter. Et eksempel på dette er et seminar i "Sikkerhet og beredskap" arrangert i Vestfold høsten 2011. Det var et tverretattlig opplegg med 100 deltakere fra flere domstoler som sammen fikk teoretisk opplæring samt praktisk trening i å håndtere truende atferd.

Internasjonale arenaer

SEND er Samarbeidsorganet for etterutdanning av dommere i Norden. Norge er representert i dette arbeidet med sorenskriver i Oslo tingrett, Geir Engebretsen og avdelingsdirektør i DA, Kari Berget.

SEND arrangerer hvert år to nordiske dommerseminar, og i mai 2011 deltok 15 dommere fra 2. instans på Nordisk Överrättsseminarium i Majvik i Finland.

I 2011 var det Nordisk juristseminar i Stockholm. Mange norske dommere deltok både på selve seminaret og pre-konferansen som i sin helhet ble viet megling. Det har i 2011 vært ytterligere to turer utenlands i forbindelse med internasjonale nettverk. I april deltok 18 dommere fra tingrettene, lagmannsrettene og Høyesterett på studietur til Haag, og i månedsskifte oktober–november reiste 19 dommere fra første og andre instans på studietur til Luxembourg og Strasbourg i Frankrike.

EJTN, European Judicial Training Network, er et nettverk, hvor har Norge observatørstatus. Avdelingsdirektør i DA Kari Berget møter fra Norge.

Norge har tidligere deltatt i utvekslingsprogrammer. I slutten av januar i år ble DA imidlertid gjort kjent med at EU-kommisjonen overfor EJTN hadde signalisert at land utenfor EU i nettverket, det vil si Kroatia, Makedonia og Norge, ikke ville kunne delta i utvekslingen framover eller få dekket kostnader ved deltagelse som observatør.

I samråd med EJTN skrev DA våren 2011 til den aktuelle avdelingen i EU-kommisjonen.

DA har orientert JD og UD om situasjonen. Det er ikke kommet noe svar på henvendelsene. Nettverket er en viktig arena for å knytte kontakter og dele erfaringer rundt kompetanseutvikling, så Norge vil fortsatt delta som observatør i ulike sammenhenger.

Styrket kontakt med forsknings- og universitetsmiljøer

Samarbeidet med Universitetet for miljø- og biovitenskap (UMB), Høgskolen i Bergen (HiB) og Universitetet i Bergen (UiB) har også i 2011 vært godt. I 2011 har aktørene blant annet sett på mulighetene for å utvikle en felles mastergrad i eiendomsfag mellom HiB og UiB. DA har i året som har gått tilrettelagt for en bedre synliggjøring av jordskifte-domstolene overfor de ulike utdanningsgruppene. Dette er gjort gjennom deltakelse på karrieredager og utdanningsmesser med oppdatert og nytt informasjonsmateriell.

I løpet av 2011 har DA også gjennomført flere kontaktmøter med andre relevante miljøer, og noe økonomisk støtte er gitt.

Samarbeidsaktører

I 2011 har det vært arrangert kompetanseaktiviteter i samarbeid med Juristenes utdanningscenter, Norsk psykologforening, Advokatforeningen og Kompetansesenter for sikkerhets-, fengsels- og rettspsykiatri. Høgskolen i Buskerud er samarbeidspartner i forhold til Justina-studiet, og Klapp Media og Snøball Film er brukt i ulike samarbeidsprosjekt om produksjon av ulike dvd-er. DA anser også eksterne forelesere og interne forelesere og seminarledere fra domstolene, som samarbeidsaktører.

Erfaringsbanken

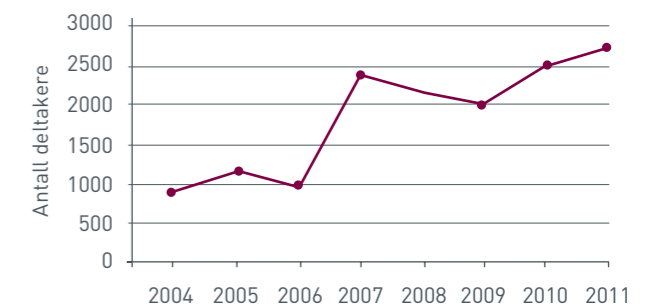
Erfaringsbanken er stedet hvor domstolene kan hente ideer og tips fra hverandre. Banken har eksistert i to år og dekker ved årsskiftet 2012 19 områder og inneholder 175 bidrag. Den består stort sett av rutiner, oversettelser og noen rapporter, og nye bidrag blir annonsert på intranett. I 2011 kom det rundt 20 nye dokumenter, samt noen oppdateringer.

Kompetansetiltak 2011

Det er gjennomført et stort antall kompetansetiltak i 2011, mange av disse med tema og i en form som er kjent blant domstolenes medarbeidere gjennom flere år.

Diagrammet illustrerer utviklingen i antall deltakere på kompetansehevende tiltak i regi av DA fra 2004 fram til 2011. Det store spranget fra 2006 til 2007 skyldes opplæringen i den nye tvisteloven. Det har over år vært en jevn stigning på antall deltakere.

Utvikling antall deltakere på kompetansetiltak

Andre tiltak

Utover de fagrettede tiltakene, har DA i 2011 også iverksatt andre kompetansetiltak for domstolene. Det er en uttalt målsetting at DA skal utvikle konsepter som kan benyttes lokalt eller regionalt. Kollegaveiledning og bruk av dvd-er som Domskonferansen, er eksempler på dette.

Domstoladministrasjonens interne kompetanseutvikling ivaretas i stor grad av den enkelte fagenhet. Tiltak som har blitt gjennomført på tvers av fagenheter i 2011 er blant annet introduksjon av nytilsatte, opplæring i ny programvare og generell kunnskapstilførsel om andre aktører som for eksempel Konfliktrådet.

Midler benyttet til kompetansetiltak for domstolene i 2011

Oversikten viser et mindreforbruk på i overkant av 1 mill. kr, noe som blant annet skyldes at det er innvilget støtte til lokale og regionale tiltak i 2011 som ved utgangen av året ikke er kostnadsført. Prosessen med å få på plass personer til å bemanne ulike faggrupper og prosjekter har tatt lengre tid enn forutsatt. Dessuten var det satt av midler til aktiviteter som det ikke har vært kapasitet til å sette i gang.

Kompetansearbeid kapittel 410	
Bevilgning alminnelige domstoler 2011	28 800 000
Regnskap 2011	27 707 430
Mindreutgift	1 092 570

Oversikten viser et mindreforbruk på i overkant av 200.000 kr. Dette skyldes at det er innvilget stipend som ved utgangen av 2011 ennå ikke er blitt kostnadsført.

Kompetansearbeid kapittel 413	
Bevilgning jordskiftedomstolene 2011	2.350.000
Regnskap 2011	2.145.054
Mindreutgift	204.946

Gjennomførte kompetansetiltak 2011

Tiltak	Målgruppe	Deltakere
Introduksjon		
Startkurs for dommerfullmektiger, 4 kurs	Dommerfullmektiger	100
Startkurs, dommerrollen, januar	Dommere	19
Startkurs, straffesaker spesiell del, mars	Dommere	17
Startkurs, sivile saker spesiell del, juni	Dommere	24
Startkurs, straffesaker alminnelig del, september	Dommere	35
Startkurs, sivile saker alminnelig del, november		33
Startkurs, mars	Jordskiftdommere	6
Startkurs, september	Jordskiftdommere	2
Strafferett og straffeprosess		
Ajourføringseminar	Dommere	43
Bevisvurdering	Dommere	23
Elektroniske spor i bevisførselen	Dommere	22
Praktisk straffesaksarbeid (dommere, advokater og påtale)	Dommere	20
Strafferett	Dommere	30
Studiedag i vitnepsykologi	Dommerfullmektiger	56
Vitnepsykologi, 2 seminar	Dommere og dommerfullmektiger	55
Økonomisk kriminalitet	Dommere	26
Enedommersaker, 2 seminar	Saksbehandlere i de alm. domstolene	63
Tvistesaker		
Personskade	Dommere	17
Arv og skifte, 3 seminar	Saksbehandlere i de alm. domstolene	119
Namsrett tvang og gjeld, 2 seminar	Saksbehandlere i de alm. domstolene	66
Saksbehandling i barnefordelingssaker, 4 seminar	Dommere	56
Tverrfaglighet		
Bestilling og bruk av tolk, 6 seminar	Dommere og saksbeh. i alm domstolene	177
Notarius publicus	Saksbehandlere i de alm. domstolene	50
Rettsgebyrloven, 2 seminar	Ansatte i alle domstoler	69
Salærforskriften, 2 seminar	Ansatt i de alm. domstolene	68
Vanskelige avgjørelser, 2 seminar	Dommere i alle domstoler	64
Jordskifte		
Bruksordning, 2 seminar	Jordskiftdommere	43
Eiendomsutforming i byer og tettsteder	Jordskiftdommere	15
Eiendomsutforming i landbruket	Jordskiftdommere	20
Jordskifte i skog	Jordskiftdommere	20
Matrikkel, 2 seminar	Jordskiftdommere, jordskiftdommerfullmektiger og ingeniører	48
Seminar for saksbehandlere	Saksbehandlere	54

Tiltak	Målgruppe	Deltakere
Prosesstøtte		
IKT, generelt, regionalt	Saksbehandlere i de alm. domstolene	45
IKT, Nytt kontorstøtteverktøy	Ansatte i alle domstolene	236
Lovisa	De alminnelige domstolene	197
Lønn og regnskap	Saksbehandlere i de alm. domstolene	40
Økonomiforvaltning	Alle ansatte i alle domstoler	43
Ledelse		
Administrative ledere	Administrative ledere	24
KUL 8, 3 samlinger	Domstolledere	11
KUL videre, 3 samlinger	Domstolledere	49
KUL, videre	Jordskiftdommere	12
Justina		
Justina tvang	Saksbehandlere i de alm. domstolene	22
Justina anke	Saksbehandlere i de alm. domstolene	23
Justina basis, regionalt	Saksbehandlere i de alm. domstolene	60
Andre kompetansetiltak		
Dommeres stillingsvern	Domstolledere	35
Sakkynidgseminar	Dommere	22
Fagdag for verneombud, 2 seminar	Verneombud i alle domstoler	40
HMS, 2 seminar	Alle domstoler	43
SEND-seminar, våren	Dommere i 2. instans	12
Service og samhandling, 5 samlinger	Alle ansatte i alle domstoler	182
Studietur til Haag	Dommere	17
Studietur til Strasbourg og Luxembourg	Dommere	19
Vitnestøtte, 11 samlinger	Vitnestøtter/alle domstoler	110

LEDERUTVIKLINGSPROGRAM STYRKER OG UTVIKLER

– Tingretten har i 2011 prioritert et relativt omfattende lederutviklingsprogram med AFF for hele ledergruppen. Dette har styrket og utviklet ledergruppen, og bidratt til at prosessen med omorganisering og utvikling av nytt beramningssystem har gått fint. Vi har også arrangert interne kurs innenfor de ulike fagområdene våre.

Bergen tingrett

TOLKEBRUK – FLERKULTURELLE UTFORDRINGER

Det er kontinuerlig stort fokus på bruk av tolk i domstolene. Antall saker hvor det brukes tolk er sterkt økende, og feil tolking kan ha stor betydning for rettssikkerheten til det rettsøkende publikum.. Domstoladministrasjonen (DA) har i lang tid vært opptatt av problemstillingene knyttet til bruk av tolk, og har over flere år hatt et nært samarbeid med Integrerings- og Mangfoldsdirektoratet (IMDi) om bruk av tolk i domstolene.

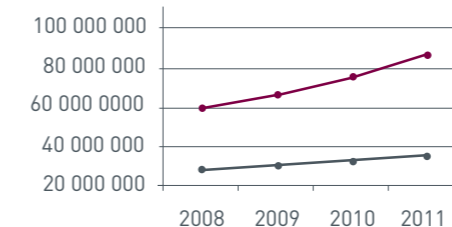
I 2012 vil det bli lagt ytterligere vekt på bestillerfunksjonen for dermed bedre å sikre kvaliteten på tolkene som blir bestilt. Dette vil skje i et prøveprosjekt i regi av IMDi hvor enkelte domstoler har sagt seg villig til å delta. I prosjektet skal ny programvare for direkte bestilling av tolk prøves ut.

På side 32 er kompetansehevende tiltak for bestilling og bruk av tolk beskrevet.

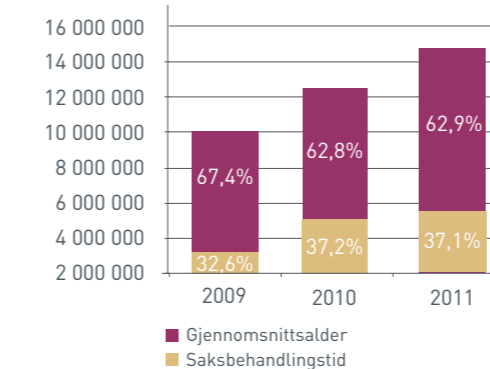
Utgifter til bruk av tolk

Det offentlige utgifter til tolk ved domstolene skyldes to årsaker, enten fordi staten er pålagt å dekke utgiftene

Utvikling av utgifter til tolk i straffe- og sivile saker

Fordeling av utgifter til tolk i sivile saker pr. år

gjennom lov eller forskrift eller fordi den ene eller begge partene er innvilget fri sakførsel. Totale utgiftene til tolk ved domstolene beløp seg i 2011 til 100,7 mill. kroner, av det skyldtes 7,7 mill. at det var innvilget fri sakførsel, mens det resterende, 93 mill. kroner kom av at det offentlige var pålagt å dekke utgiftene. Av de 93 mill. kroner gjaldt 7,2 mill. kroner sivile saker, mens det resterende 85,8 mill. kroner gjaldt straffesaker.

Dette er en økning fra 2010 da de totale utgiftene til tolking av 90 mill. kr hvorav 7 mill. skyldtes saker hvor det var innvilget fri sakførsel, mens de resterende 83 mill. kroner gjaldt saker hvor det offentlige var pålagt å betale utgiftene gjennom lov eller forskrift. De 83 mill. kroner fordelte seg med henholdsvis 5,4 mill. kroner på sivile saker og 77,6 mill. kroner på straffesaker.

FASTE ÅRLIGE MØTER

Domstoladministrasjonen har avholdt årlige møter med styret i Den norske Dommerforening, førstelagmennene, jordskifteoverrettslederne inkludert jordskifterettslederne for de fem største jordskifterettene og domstollederne i de elleve største domstolene i første instans. Den siste gruppen består av Nedre Romerike tingrett, Stavanger tingrett, Bergen tingrett, Oslo tingrett, Drammen tingrett, Nord-Troms tingrett, Asker og Bærum tingrett, Sør-Trøndelag tingrett, Kristiansand tingrett, Jæren tingrett og Oslo byfogdembete. Dette er domstoler som har minst ti faste dommerembeter.

I 2011 var alle domstolene i de tre kategoriene representert på disse møtene. Domstoladministrasjonen var representert ved styreleder og ledergruppen.

DOMSTOLLEDERMØTET 2011

Domstolledermøtet 2011 ble arrangert i Trondheim 26.–27. mai. Hovedtema for arrangementet var Domstolene i et framtidsperspektiv. Av tema som ble tatt opp var digital utvikling og fornying i offentlig sektor, strukturrendringer og framtidige oppgaver, lederskap, rekruttering og utvelgelse av ledere til domstolene, kvalitet og kompetanse, samt dommeres stillingsvern.

To internasjonale foredragsholdere ble invitert; Sir John Thomas, tidligere leder av European Networks of Councils for the Judiciary (ENCJ) – Det Europeiske nettverket for nasjonale Domstoladministrasjoner som foredro om *Internasjonale domstoltrender* og Professor Werner Menski, University of London som foredro om *Flerkulturelle problemstillinger i domstolene*.

FAGRÅD IKT

Fagråd IKT har virket som rådgivende organ og møteplass siden 2006, og består av representanter for organisasjonene og DA.

Rådet skal bidra til at informasjons- og kommunikasjons-teknologi utnyttes på en god måte i det daglige arbeidet i domstolene, og til å utvikle virksomheten. Rådet skal, med bakgrunn i domstolenes virksomhet og behov, gi DA råd om prioriteringer og satsinger på IKT området. DA skal rådføre seg med rådet i spørsmål av strategisk eller prinsipiell karakter, og i saker som har vesentlig betydning for domstolenes virksomhet.

I 2011 er det avholdt tre ordinære møter og ett ekstraordinært.

Fagrådets medlemmer er:

- **Overingeniør Terje Hanekam**, Sunnfjord og Ytre Sogn jordskifterett
- **Avdelingsdirektør Solveig Moen**, Domstoladministrasjonen
- **Direktør Arnhild Olsen**, Oslo tingrett
- **Jordskiftedommer Frode Pettersen**, Indre Sogn jordskifterett
- **Førstelagmann Aage Rundberget**, Frostating lagmannsrett
- **Lagdommer Bjørnar Eirik Stokkan**, Hålogaland lagmannsrett
- **Seniorrådgiver Inger Anne Fånes Sætermo**, Domstoladministrasjonen
- **Tingrettsdommer Tom Fr. Vold**, Stavanger tingrett
- **Assisterende direktør Cecilie Østensen**, Høyesterett
- **Avdelingsdirektør Olav Berg Aasen**, Domstoladministrasjonen

EVALUERING AV LANDSKONSULENT-ORDNINGEN I JORDSKIFTE

DA satte i 2010 ned en arbeidsgruppe som fikk i oppgave å evaluere landskonsulentordningen med hensyn til arbeidsoppgaver og organisering. Arbeidsgruppen leverte rapport til DA i juni 2011. Rapporten anbefaler blant annet at ordningen videreføres, men at den spisses ved at det innføres en ny betegnelse, ressursingeniør, forbeholdt de som ikke har et overordnet fagansvar. Rapporten foreslår videre at landskonsulenter og ressursingeniører samles i en egen enhet og får en egen administrativ leder. Fagansvaret skal fremdeles ligge i DA. Rapporten ble sendt på høring høsten 2011 med høringsfrist 31. mars 2012.

REGELUTVALGET

DA opprettet i mai 2008 Regelutvalget, som har medlemmer fra domstolene og DA. Formålet med Regelutvalget er å bidra til at innspill fra domstolene om behov for regelendringer blir samlet og systematisert. På den måten tilrettelegges det for at DA kan formidle behov for regelendringer i strukturert form overfor Justisdepartementet og andre departement.

Det er domstolene som har førstehåndskunnskap om hvordan regelverket fungerer i praksis. Det er derfor særlig viktig at domstolene gir innspill om behov for regelendringer. Dommere og saksbehandlere i domstolene kan sende regelendringsinnspill til Regelutvalget per e-post til DA-Regelutvalget@domstol.no

Regelutvalget har så langt levert fem rapporter til DA. Rapport nr. 5 ble levert i oktober 2011. Rapportene foreligger for styret i DA før de sendes til Justisdepartementet for videre oppfølging. I faste årlige rettspleiemøter mellom DA og Justisdepartementet er oppfølging av Regelutvalgets rapporter et tema.

Etter et møte mellom Regelutvalget og Justisdepartementet i mai 2011, besluttet utvalget å foreta en evaluering av tvisteloven. For å få et bredt grunnlag ba utvalget domstolene og de enkelte dommere om synspunkter på noen utvalgte temaer. Regelutvalgets uttalelse ble oversendt til Justisdepartementet 22. desember 2011.

Regelutvalget består av:

- **Lagdommer Arne K. Uggerud**, Frostating lagmannsrett (leder)
- **Tingrettsdommer Hanne Sofie Bjelland**, Oslo tingrett
- **Lagdommer Nils Ihlen Ramm**, Borgarting lagmannsrett
- **Lagdommer Bjørnar Stokkan**, Hålogaland lagmannsrett
- **Sorenskriver Liv Synnøve Taraldsrud**, Eiker, Modum og Sigdal tingrett
- **Seniorrådgiver Espen Eiken**, Domstoladministrasjonen
- **Seniorrådgiver Klaus R. Kristiansen**, Domstoladministrasjonen

SAMISK DIMENSJON

Rapport om den samiske dimensjon i rettsvesenet ble avgitt til Domstoladministrasjonen i januar 2011. Rapporten gjør rede for hvilke rettslige forpliktelser domstolene og DA har overfor den samiske befolkningen i Norge. Rapporten har vært sendt på høring til berørte domstoler og aktuelle eksterne aktører samt vært behandlet av Domstoladministrasjonens styre.

DA har begynt oppfølgingen av tiltak anbefalt i rapporten for å ivareta den samiske dimensjon i rettsvesenet og ser også fram til en dialog med Sametinget om tilrettelegging for samiske kultur og språk i domstolene.

MODERAT SPESIALISERING I DOMSTOLENE

Med bakgrunn i anbefalinger fra LOK-prosjektets delrapport nr. 11 om spesialisering, inviterte Domstoladministrasjonen (DA) i 2008 lagmannsretter og tingretter med minst tre dommerårsverk, til å være med i en forsøksordning om spesialisering. Forsøksordningens formål var å samle erfaringen domstolene allerede hadde med spesialisering, og sette i verk forsøk med moderat spesialisering i deltakende domstoler i en periode på minst 2 år.

Erfaringer og kunnskaper domstolene allerede hadde og de man innhenter fra forsøkene skulle deretter systematiseres, evalueres og distribueres til domstolene i Norge.

Arbeidsgruppen har selv definert sine mål og retningen for arbeidet, og ledes av nestleder og tingrettsdommer Thor Henning Auestad fra Stavanger tingrett.

Følgende domstoler deltar:

Sunnmøre tingrett, Oslo tingrett, Stavanger tingrett, Øvre Romerike tingrett, Bergen tingrett, Sør-Trøndelag tingrett, Borgarting lagmannsrett, Gulating lagmannsrett.

Ved årsskiftet 2010/2011 ble det besluttet å utvide prøveordningen til høsten 2012, hvorpå det vil foreligge en endelig rapport. I 2011 har man begynt å se effekter av den moderate spesialiseringen innen blant annet rettsmekling.

UTVIKLINGSARBEID 2012

Kvalitetsprosjektet

Kompetansestrategien for domstolene og DA har fastsatt utviklingsmål og overordnede tiltak som skal bidra til en kvalitetskultur som har hovedvekt på *forbedring – forenkling – fornying*. På kvalitetskonferansen for norske domstoler i 2010 etterspurte deltakerne en tydeliggjøring av kvalitetsbegrepet og et rammeverk for kvalitetsarbeid.

Høsten 2011 etablerte DA en prosjektgruppe; *“Kvalitetsarbeid i domstolene”*, som skal arbeide med disse oppgavene. I tillegg skal overordnede kvalitetsstandarder og kvalitetskriterier for domstolene beskrives. Prosjektarbeidet iverksettes tidlig i 2012.

FORVENTNINGER TIL KVALITETS-UTVIKLINGSPROSJEKT

– I løpet av året har Frostating lagmannsrett gjennomført et kvalitetsutviklingsprosjekt med omlegging av saksavviklingsrutiner basert på erfaring fra øvrige lagmannsretter. Det er forventet at dette skal føre til en bedre ressursutnyttelse og mer effektiv behandling av både sivile saker og straffesaker.

Frostating lagmannsrett

Kompetanseløp for alle grupper medarbeidere i domstolene og DA

Kompetansestrategien beskriver kompetanseanalyser både som en prioritert oppgave og som et verktøy for å målrette kompetansearbeidet. I 2011 har det vært lagt vekt på å planlegge og forankre et prosjektarbeid for å realisere disse intensjonene strategien. Det settes ned sju prosjektgrupper tidlig i 2012 med deltakere fra domstolene for å beskrive kompetanseløpet for ulike grupper medarbeidere.

Formålet er å utarbeide forslag til et helhetlig kompetanseløp som ivaretar dagens og framtidens behov for kompetanse i domstolene og DA. Prosjektmandatet blir tilnærmet likt for alle kompetanseløp, men Styret i DA har bedt om at det foretas en vurdering av obligatorisk etterutdanning for dommere. Dette spesielle punktet inkluderes derfor i prosjektmandatet for dommerløpet.

Som et resultat av dette arbeidet, vil fag- og arbeidsgrupper i ettertid kunne justere eksisterende tiltak og samtidig utvikle nye tiltak som understøtter kompetanseløpene.

Kvalitet

Åpenhet

Service

Effektivitet

Respekt

Integritet

Åpenhet

OM VERDIEN ÅPENHET HETER DET:

- Domstolene skal være åpne og tilgjengelige for alle
- Domstolene skal arbeide for økt kunnskap om rettsfunnet og sin virksomhet og herunder delta i den rettspolitiske debatt om domstolfaglige spørsmål
- Domstolene skal utvise åpenhet om alle sider ved sin virksomhet for å opprettholde tilliten i samfunnet

NETTSTEDER FOR DOMSTOLENE

Alle offentlige virksomheter i Norge skal legge til rette for det som kalles digitalt førstevalg. Det vil si å gjøre elektronisk kommunikasjon til den primære kanalen for dialogen med innbyggerne.

Domstolenes nettsteder gir i hovedsak informasjon til domstolenes brukere, skoleelever, studenter og det rettsøkende publikum. Informasjonen på nettstedene *jordskifte.no* og *domstol.no* er generell informasjon som gjelder uavhengig av hvilken domstol man forholder seg til. Domstolenes egne nettsteder har i tillegg informasjon om som er relevant for den aktuelle domstolens brukere. Alle de 73 alminnelige domstolene og 22 av 39 jordskifte-domstoler har egne nettsteder. Det samme har Tilsynsutvalget for dommere, Innstillingsrådet for dommere og Finnmarkskommisjonen.

Domstoladministrasjonens nettsted vil i 2012 bli en del av *domstol.no*. Samtidig vil alle domstolnettstedene legges om for å i større grad ivareta kravene til universell utforming av nettsider. Dette gjøres for å sikre at blant annet personer med synshemninger og lesevaner kan bruke nettsidene på samme måte som alle andre.

De mest besøkte sidene i 2011:

Side
1. Domstol.no – Forside
2. Når går rettsaken? (for publikum)
3. Når går rettsaken (for pressen)
4. Elektronisk pressemappe – rettsavgjørelser
5. Høyesterett åpningsside
6. Oslo tingrett – Når går rettsaken
7. Om domstolene
8. Domstol.no/ledige stillinger
9. Domstol.no/domstoloversikt
10. Oslo tingrett – åpningsside
11. Elektronisk pressemappe – tiltaler

SOSIALE MEDIER

Flere domstoler og Domstoladministrasjonen tok i 2011 i bruk sosiale medier som Twitter og Facebook. Hensikten med å ta i bruk sosiale medier er i hovedsak å styrke dialogen med brukere og publikum. Dette skjer ved å skape oppmerksomhet og få tilbakemeldinger på den informasjonen vi har på nettstedene våre. I 2011 laget

DA en veileder for domstoler som vurderer bruk av sosiale medier og en Vær varsom-guide for domstolmedarbeidere. Begge dokumentene ligger på domstolenes intranett.

Nettsteder:

www.twitter.com/domstoladm
www.twitter.com/oslotingrett
www.twitter.com/frstadingrett
www.facebook.com/domstoladministrasjonen

PRESSETJENESTE PÅ NETT

I 2010 ble det åpnet en løsning der domstolene kan publisere avgjørelser og tiltaler på meny punkt pressetjenester på den enkelte domstols nettsted og på www.domstol.no. I 2011 har flere domstoler benyttet seg av løsningen og følgende 25 domstoler deltok i ordningen per 31.12.2011:

Lagmannsretter: Agder, Borgarting, Eidsivating, Frostating samt Hålogaland.

Tingretter: Asker og Bærum, Aust-Agder, Bergen, Fosen, Fredrikstad, Gjøvik, Hedmarken, Inntrøndelag, Kristiansand, Larvik, Nedre Romerike, Nordhordland, Nord-Troms, Oslo, Romsdal, Sarpsborg, Stavanger, Sunnmøre, Sør-Østerdal samt Tønsberg.

I tillegg publiserer Høyesterett sine avgjørelser på www.hoyesterett.no

Hensikten med pressetjenesten på nett er å tilby et system der domstolene enklere skal kunne gi pressen adgang til dokumenter. Det bidrar også til en mer lik praksis i hvordan mediene gis innsyn i rettsavgjørelser. Ca. 1600 journalister har adgang til pressetjenestene. Det er DA som behandler søknadene fra journalister som ønsker adgang.

De lukkede pressesidene erstatter de fysiske presse-mappene, samt utsendelser per faks og epost. Noen dokumenter med begrensninger i offentligheten, kan i følge regelverket ikke publiseres på nettsteder. For å få adgang til disse må pressen kontakte domstolene.

Berammingslisten for samtlige tingretter og lagmannsretter er tilgjengelig på nett både for publikum og presse. Forskjellen er at pressen får navn på tiltalte i straffesaker.

GODE KONTAKTMØTER

– I Glåmdal tingrett har vi avholdt samarbeidsmøte med lensmennene i rettskretsen, leder av namsseksjonen ved Kongsvinger politistasjon og ansvarlig jurist for sivile saker om oppgavene i den sivile rettspleien. Vi er enige om å avholde slike kontaktmøter årlig.

Glåmdal tingrett

MEDIEKONTAKT

Medieinteressen for rettsaker er generelt stor. Med 22. juli-saken har den økt ytterligere, men hver enkelt domstol opplever fra tid til annen stor pågang. For å legge til rette for mediens innsyn i rettsaker gjøres et omfattende arbeid i hver enkelt domstol.

DA gjennomførte i 2011 en mindre undersøkelse blant journalister om domstolenes service og åpenhet. Et spørsmål var *Hvordan mener du at domstolene har utviklet seg overfor mediene i senere år?* Her svarte 66 prosent at domstolene er blitt mer åpne, mens 4,7 prosent svarte at de er blitt mer lukkede. Blant de som hadde en bestemt mening svarte 77 prosent at domstolene er blitt mer åpne, 17 prosent at det ikke er noen forandring og 6 prosent at de er blitt mer lukkede.

Domstoladministrasjonen gir råd og støtte for dommere og domstoler som skal behandle omfattende saker med større medieinteresse. Dommerforeningens medieutvalg har gitt ut en håndbok *Dommerne og mediene* med råd og veiledning.

DOMMERNES MEDIERUPPE

Dommerne mediegruppe består av dommere som spesielt har påtatt seg å være tilgjengelige for journalister som ønsker kontakt med dommere. De kan bistå mediene når det er behov for uttalelser eller forklaringer fra en dommer. Utgangspunktet er et ønske om å bidra til åpenhet og økt kunnskap om domstolene hos allmennheten. Medlemmene av dommerne mediegruppe uttaler seg ikke på vegne av de norske domstolene, enkelt-domstoler eller andre dommere, men gir kun uttrykk for sine personlige meninger.

Gruppens medlemmer har i 2011 i økt grad bistått mediene med bakgrunnsinformasjon og kommentarer. Bakgrunnen er til dels et økt behov og oppmerksomhet i forbindelse med 22. juli-saken. Gruppens medlemmer har deltatt i intervjuer og gitt bakgrunnsinformasjon for så vel radio, TV og aviser, både i lokale og nasjonale medier. Det ble i 2011 gjennomført et seminar med gruppen.

Medlemmene i dommernes mediegruppe er:

- Tingrettsdommer Kirsten Bleskestad, Asker og Bærum tingrett
- Tingrettsdommer Elizabeth Baumann, Stavanger tingrett
- Sorenskriver Geir Engebretsen, Oslo tingrett
- Tingrettsdommer Kjetil Gjæen, Sunnmøre tingrett
- Lagdommer Jon Kapelrud, Frostating lagmannsrett
- Lagdommer Nils Asbjørn Engstad, Hålogaland lagmannsrett
- Tingrettsdommer Rune Lium, Trondheim tingrett
- Høyesterettsdommer Ragnhild Nøer, Høyesterett
- Tingrettsdommer Ina Strømstad, Oslo tingrett
- Tingrettsdommer Siri Vigmostad, Nedre Telemark tingrett

Gruppen ble opprettet i 2007 som et samarbeid mellom Den norske Dommerforening og Domstoladministrasjonen (DA). DA er tilrettelegger for Dommernes mediegruppe.

Mer informasjon og oversikt over medlemmene på www.domstol.no/mediegruppe

DRO PÅ TURNE FOR Å GJØRE SEG SYNLEGE

– Vi følte oss ikkje synlege nok og det ønska vi å gjere noko med. Vi kontakta dei 15 kommunane i distriktet før vi dro på turne og fortalde dei kva vi kunne løyse av problem for innbyggjarane. Det tok ikkje lang tid før mengda av saker auka.

Haugalandet og Sunnhordland Jordskifterett

FORSTUDIE OM INFORMASJON I TINGHUS

Våren 2011 ble det gjennomført en forstudie av informasjon i tinghus. Resultatene av arbeidet er presentert i en detaljert rapport: "Om informasjon i tinghus". Rapporten

GOD DIALOG MED EKSTERNE AKTØRER

– Fredrikstad tingrett har i 2011 gjennomført ulike aktørmøter med advokatene i byen, med namsmennene, påtalemyndigheten, vitnestøttene og lokal presse. Dette gir oss anledning til å ha en god dialog med aktørene i domstolen. Aktørmøtene gir oss også verdifulle tilbakemeldinger til vårt videre arbeid.

Fredrikstad tingrett

gir status for dagens informasjonsløsninger for tinghusets besøkende, basert på en spørreundersøkelse besvart av 40 domstoler. Det blir dessuten foreslått en rekke tiltak, blant annet forbedringer av dagens informasjonsskjermer, mulighet for skjermer utenfor og i hver rettssal, SMS-varslings og besøksterminaler. Rapporten gir detaljerte forslag til forbedringer, fordelt på ulike ambisjonsnivå, som best mulig dekker aktører og publikums ulike informasjonsbehov. På dette grunnlaget vil arbeidet med å bedre informasjonsløsningene i tinghus kunne videreføres i et samarbeid mellom domstoler og DA, for eksempel ved å teste ut forskjellige konkrete løsninger i et eller flere tinghus av ulik størrelse.

Arbeidsgruppen for forstudiet var:

- Sikkerhetssjef Espen Husby, domstolene i Bergen (leder)
- Drift- og serviceleder Nina Gulbrandsen, Oslo tingrett
- Konsulent Janicke K. Vognstølen, Gulating lagmannsrett
- IKT-driftskoordinator Thomas S. Nielsen, Bergen tingrett
- Driftskoordinator Marianne Knai Sannerhaugen, Nedre Romerike tingrett

DELREVISJON AV REGLENE OM OFFENTLIGHET I RETTSPLEIEN

I juni 2009 oppnevnte Domstoladministrasjonen (DA) en arbeidsgruppe for delrevisjon av reglene om offentlighet i rettspleien, det såkalte Brathole-utvalget. Arbeidsgruppen hadde medlemmer fra Høyesterett, lagmannsrettene, tingrettene og DA. Arbeidsgruppen avga sin sluttrapport til DA i oktober 2010.

Hovedformålet med arbeidet var å forenkle og modernisere reglene om offentlighet i rettspleien, innenfor rammene av dagens regelverksstruktur. Hovedformålet med delrevisjonen har vært å bidra til å gjøre regelverket enklere å forstå og praktisere.

Arbeidsgruppen avdekket et betydelig reformbehov, og har innenfor rammen av mandatet foreslått en rekke endringer og tilpasninger i det gjeldende regelverket, som framgår av arbeidsgruppens sluttrapport.

Rapporten ble oversendt til Justisdepartementet for oppfølging vinteren 2011, og DA avventer nå departementets oppfølging av arbeidsgruppens forslag.

INTERNASJONALT ARBEID

Europarådet

Domstoladministrasjonen deltar i to kommisjoner under Europarådet - The European Commission for the Efficiency of Justice (CEPEJ) og The Lisbon Network.

CEPEJ har som mål å bidra til effektivitet og god funksjonalitet i medlemslandenes justisvesen. Kommisjonen utgir hvert annet år en evalueringsrapport over retts-systemene i medlemslandene basert på de enkelte lands innrapportering. Den fjerde evalueringsrapporten ble publisert 25. oktober 2010.

Det ble avholdt to plenumsmøter i CEPEJ i 2011. Leder av internasjonalt sekretariat i DA, Audun Hognes Berg, ble valgt inn som medlem av byrået i CEPEJ i plenumsmøtet i juni 2011.

To norske domstoler, Frostating lagmannsrett og Nedre Romerike tingrett, er med i et nettverk av europeiske domstoler, som blant annet vektlegger ulike tiltak for å forbedre effektiviteten i domstolene.

The Lisbon Network har vektlagt opplæring av dommere og påtalemyndighet. Det administrative ansvaret for nettverket ble i desember 2010 overført til sekretariatet for CEPEJ. Det ble ikke gjennomført plenumsmøter i nettverket i 2010.

European Network for Councils of the Judiciary (ENCJ)

ENCJ er et EU-basert nettverk for nasjonale domstolsadministrasjoner hvor DA ble tatt opp som observatør i 2009.

DA deltok under generalforsamlingen til ENCJ i Vilnius i juni 2011, og har i 2011 deltatt i to arbeidsgrupper knyttet til nettverket.

International Association of Court Administration (IACA)

IACA er en globalt forankret organisasjon som retter seg mot lokal og nasjonal domstoladministrasjon. Organisa-

sjonen ble etablert i 2003. Et av formålene var å tilby profesjonell støtte til domstolsoppbyggingen i land under omstilling til demokrati. IACA arrangerer både internasjonale og regionale konferanser. DA v/avdelingsdirektør Kersti Fjørstad er styremedlem i IACA.

[Les om EØS-samarbeidet side 19.](#)

ÅPNE FOR BESØK

– Oslo tingrett har hatt besøk fra 10 delegasjoner fra innland og utland. I tillegg til de skandinaviske landene har vi i år hatt besøk fra blant annet Aserbajdsjan, Sør-Korea, Lichtenstein, Japan og Australia. Ca. 150 skoleklasser var på besøk for undervisning/omvisning samt å overvære rettsaker i Oslo tingrett i 2011.

Oslo tingrett

Jordskiftesamarbeid

DA deltar i et nordisk samarbeid knyttet til jordskiftefaget. Sverige, Finland og Norge startet samarbeidet. Samarbeidet ble i 2010 utvidet til også å gjelde kartverket i Bayern. I 2011 ble samarbeidet utvidet med jordskifteetaten på Færøyene.

I 2011 var DA vertskap og hovedtema var blant annet de ulike lands matrikkelsystem, distribuering av kartdata, innføring av urbant jordskifte i Norge, metoder og beregninger, samt landmåling med GPS.

Arbeidet med jordskifte er organisert ulikt i de ulike landene. Det utvidete nordiske samarbeidet har vist seg som en viktig arena for utveksling av informasjon om jordskiftefaget.

SIDEGJØREMÅLSREGISTERET FOR DOMMERE

Et offentlig register over dommeres sidegjøremål ble opprettet 1. mars 2003. Tilliten til domstolene er avhengig av at det ikke kan stilles spørsmål ved dommernes uavhengighet og integritet.

Siden opprettelsen har 1545 dommere vært oppført i registeret. Ved årsskiftet 2011/2012 var 810 dommere oppført.

Registeret inneholder opplysninger om dommers sidegjøremål, investeringer over NOK 200.000 eller 10 prosent eierandel i selskap. I tillegg kommer siste stilling før utnevning til dommer.

Bestemmelsene omfatter både faste og midlertidige dommere i de alminnelige domstolene og jordskifte-domstolene, herunder også dommerfullmektiger og avdelingsingeniører med allment løyve.

Sidegjøremål er i domstoloven som medlemskap, verv eller andre engasjementer i eller for organisasjoner, foretak, foreninger eller organ for stat, fylkeskommune eller kommune.

Utgangspunktet for bestemmelsen er at alle sidegjøremål skal registreres med unntak av medlemskap i politiske partier, trossamfunn, interesseorganisasjoner og ideelle foreninger. Verv i ideelle foreninger med mindre enn 100 medlemmer, samt enkeltstående foredrag og lignende, er også unntatt fra registrering. Sidegjøremål skal registreres snarest mulig og senest innen en måned etter at man påtok seg det.

Domstoladministrasjonen har godkjenningmyndighet, men har delegert godkjenning med unntak av næringsvirksomhet og granskning til den enkelte domstolleder. For dommere i Høyesterett er godkjenningmyndigheten etter loven lagt til Høyesterettsjustitiarius.

For dommere ved de alminnelige domstolene ligger registeret på www.domstol.no, mens det for jordskiftdommerne ligger på www.jordskifte.no

Registeret inneholder følgende opplysninger;

- dommerens tittel, navn og domstolstilknytning
- hva gjøremålet består i
- hvem som eventuelt er oppdragsgiver
- tidspunktet for og varigheten av sidegjøremålet og
- om dommeren mottar godtgjøring

RETT PÅ SAK

Domstolmagasinet *Rett på Sak* kommer ut med fire nummer i året. Hensikten med magasinet er å bidra til å sette dagsorden på domstolfaglige spørsmål, faglig utvikling for alle ansatte i domstolene og å være identitetsbyggende for de som arbeider i, og med, domstolene.

I 2011 ble *Rett på sak* distribuert til de rundt 1900 ansatte i domstolene, samt til rundt 550 andre interessenter innen politikk, forvaltning, justissektor, medier og utdanningsinstitusjoner. Opplaget er på 2800 eksemplarer. Redaksjonen utgjøres av informasjonsenheten i DA. Også i 2011 har det vært økt tilfang av eksterne bidrag til magasinet. Stadig flere dagsaviser og fagtidsskrift refererer til *Rett på sak*.

NYHETSRETT IKT

Som ledd i å bedre informasjonen til domstolene om aktuelle tema knyttet til IKT, utgis Nyhetsbrev IKT, som publiseres på intranett. I 2011, som er 1. årgang, ble det utgitt 3 nyhetsbrev. Tema i brevene dreide seg om prioriteringer i IKT-systemene og informasjon om sentrale tiltak og prosjekter.

UTVIKLINGSARBEID 2012

Utvikling av domstol.no

Domstoladministrasjonens nettsted vil i 2012 bli en del av domstol.no. Samtidig vil alle domstolnettstedene legges om for i større grad ivareta kravene til universell utforming av nettsider. Dette gjøres blant annet for å sikre at personer med synshemninger kan bruke nettsidene.

UT FOR Å SIKRE REKRUTTERING

– *Gulating jordskifteoverrett har som mål å ha ein tett kontakt med høgskule og universitet. Dette har me også i 2011 arbeidd for. For å betra rekrutteringa til jordskifte-domstolane har jordskifteoverretten mellom anna delteke på karrieredag på Universitet for miljø- og biovitenskap og arbeidd for å tydeleggjere det jordskifterettane kan tilby på Høgskulen i Bergen.*

Gulating jordskifteoverrett

Kvalitet

Åpenhet

Service

Effektivitet

Respekt

Integritet

Service

OM VERDIEN SERVICE HETER DET:

- Domstolene skal yte profesjonell service av høy kvalitet
- Domstolenes medarbeidere skal være gode representanter for domstolene og vise imøtekommenhet

SERVICE & SAMHANDLING I DOMSTOLENE

Alle i domstolene er servicemedarbeidere, og domstolens håndtering av de ulike aktørene og brukere påvirker om-dømmet. Formålet er en bevisstgjøring rundt situasjoner der domstolene møter brukerne, fra direkte kontakt til skriftlig kommunikasjon. Service utad forutsetter blant annet et godt samhandlings- og servicemiljø internt. Service & samhandlingsseminaret inneholder elementer som tuftes på verdiene i domstolenes idé- og verdigrunnlag.

Domstoladministrasjonen (DA) vil bidra til at domstolene når ovennevnte mål i domstolenes idé- og verdigrunnlag. Holdningsskapende tiltak, som ble startet opp i 2007/2008, har det blitt arbeidet videre med både i 2009, 2010 og 2011 i de alminnelige domstolene og i jordskiftedomstolene. Per 31.12.2011 har til sammen 62 domstoler gjennomført Service & samhandling; 33 jordskiftedomstoler og 28 alminnelige domstoler.

Ut i fra seminarene er det blitt laget huskelister for service og samhandling i domstolene. Disse ligger tilgjengelig på intranettet i nytt design.

I 2011 ble Service & samhandling gjennomført i 15 domstoler.

De tre alminnelige domstolene var Agder lagmannsrett, Fjordane tingrett og Sør-Trøndelag tingrett. Seminarene for jordskifterettene ble fordelt på 2 samlinger for henholdsvis Frostating jordskiftedømme og Hålogaland jordskiftedømme, slik:

Frostating jordskiftedømme: Sunnmøre jordskifterett, Romsdal jordskifterett, Nordmøre jordskifterett, Sør-Trøndelag jordskifterett, Nord-Trøndelag jordskifterett, Frostating jordskifteoverrett.

SAMARBEID GIR POSITIVE EFFEKTER

– Vi har prioritert samarbeid og felles miljøtiltak med Kongsberg tingrett og vi arrangerte felles regional samling for domstolene i Buskerud og et felles seminar i 2011. Tiltakene har sterke positive effekter for samhold og samhandling på tvers av domstolene. Det er også positivt for oss alle å være en del av et større miljø. Tingrettens hovedprioriteringer i 2011 har således vært å skape et godt og utviklende arbeidsmiljø for domstolens ansatte og å sikre god behandling av våre parter og aktører.

Eiker, Modum og Sigdal tingrett

SERVICE I SENTRUM

- *Tingrettens service til det rettsøkende publikum består i best mulig å kombinere rask saksbehandling og grundige avgjørelser med materielt riktig resultat. Dette har vært tingrettens målsetning siden 1993 – og er fortsatt slik.*
- *Publikumsservice blir etter tingrettens syn ikke til gjennom egenerklæringer om at man driver god service, men er et resultat av kompetanse, innsats og kvalitet i alle ledd – og over tid.*

Sør-Østerdal tingrett

Hålogaland jordskiftedømme: Salten jordskifterett, Helgeland jordskifterett, Lofoten og Vesterålen jordskifterett, Nord-Troms jordskifterett, Finnmark jordskifterett, Ofoten og Sør-Troms jordskifterett, Hålogaland jordskifteoverrett.

NYTT SERVICESEMINAR

I etterkant av gjennomførte Service og Samhandlingsseminar i domstolene ønsket enkelte embeter å videreutvikle sin førstelinjetjeneste. DA har i den forbindelse utviklet et førstelinjeseminar for saksbehandlere i førstelinjen. I tillegg utviklet DA et nytt serviceseminar som omhandler alle saksbehandlere og ledelse i domstolen. I 2011 ble det avholdt seminar for Nedre Romerike tingrett, Nordhordland tingrett og Bergen tingrett.

BRUKERSENTERET OG FAGSTØTTE

Brukersenteret i DA (Teknisk brukerstøtte) og brukerstøtte for Lovisa mottok til sammen over 19 000 telefonhenvendelser i 2011. Dette er en sterk økning på rundt 4000 telefonhenvendelser sammenlignet med 2010. Av disse mottok Brukersenteret ca. 16 000 samtaler (12 000 i 2010), mens Lovisa brukerstøtte mottok vel 3000 samtaler – (samme som i 2010). Det ble også svart på rundt 16 000 e-poster. En økning med ca. 1000 eposter fra 2010.

Henvendelsene til Brukersenteret fra oktober og ut året ble tredoblet fra i fjor, en økning som skyldes arbeidet med overgang til ny terminalserver, hvor særlig oppdateringen av lokale arbeidsstasjoner krevde mye bistand. Brukersenterets tekniske kompetanse benyttes også i andre sammenhenger. De har blant annet bistått i prosjekter som Ny terminalserverløsning, IP-telefoni og Nytt meddommerutvalg.

TRÅDLØST NETT

DA har de senere år gjennomført utrulling av trådløse nettverk (WLAN) i domstolene. Dette har i hovedsak skjedd i forbindelse med byggesaksprosjekter. Det siste året er det særlig jordskifteretter som har fått slike, men trådløse nettverk er også iverksatt i større domstoler som blant annet Gulating Lagmannsrett. I 2011 har 5 domstoler fått trådløst nettverk. Det har dessuten pågått arbeid med å planlegge trådløst nettverk i forbindelse med terrorsaken som avvikles i 2012.

NYTT BYGG GIR NYE MULIGHETER

– Vi starter 2011 med ny domstol og et nytt tinghus. Inntrøndelag tingrett har således disponibelt moderne lokaler og gode tekniske hjelpemidler. Våre prioriterte områder i 2011 var å få den nye domstolen til å fungere på en god måte til brukernes beste, til å skape mellommenneskelige relasjoner i arbeidsstokken på en god måte og til å opprettholde sakavviklingstiden innenfor lovens rammer. Vi føler at vi har lyktes med dette.

Inntrøndelag tingrett

HENVENDELSER FRA RETTSSØKENDE PUBLIKUM

Også i 2011 mottok DA et stort antall generelle henvendelser fra rettsøkende publikum, myndigheter og organisasjoner. Alt fra enkle juridiske spørsmål om hvor man skal henvende seg for ulike gjøremål, til konkrete saker som er utenfor Domstoladministrasjonens myndighetsområde. Mange etterspør også ulike typer saksavviklingsstatistikk. Forespørslene kommer blant annet fra media, forskningsmiljøer, ulike organisasjoner, Riksrevisjonen og Justisdepartementet. Domstoladministrasjonen prioriterer informasjonstjenesten høyt og vektlegger rask behandling av slike henvendelser.

TILTAK FOR SERVICE- OG SAMHANDLING

- *Vi ser på service- og samhandling som ei viktig side for å bli betre og meir effektive. I forhold til dette har vi sett i gang fylgjande tiltak:*
- *Heimeside på internett med opplysningar om tidspunkt og tema for rettsmøte*
 - *Fokus på kvalitet i domstolen – syte for gode administrasjons- og arbeidsrutinar*
 - *Profilere oss som tydeleg domstol – ta kontakt med presse/media om interessante saker*
 - *Delta på dagar med yrkesorientering i vidaregåande skuler*
 - *Innarbeide gode rutinar for å møte brukarar som oppsøker eller kontaktar kontoret.*

Øvre Telemark jordskifterett

Kvalitet

Åpenhet

Service

Effektivitet

Respekt

Integritet

Effektivitet

OM VERDIEN EFFEKTIVITET HETER DET:

- Domstolene skal ha en forsvarlig og effektiv saksavvikling
- Domstolene skal til enhver tid ha rutiner og arbeidsformer som sikrer en god og effektiv ressursutnyttelse

RESSURSER OG BEMANNING

Budsjettrammen for domstolene i første og andre instans ble styrket i statsbudsjettet for 2011. En stor del av budsjettstyrkingen ble brukt til å bedre bemanningssituasjonen i domstolene, og tingrettenes og lagmannsrettenes bemanning ble økt med 40 faste stillinger. Saksavviklingsstatistikken de siste årene viser saksvekst, beholdningsvekst og økte saksbehandlingstider i mange domstoler som understreker at bemanningsøkningen var helt nødvendig.

Eksempelvis har antall tvistesaker økt med 13 prosent siden 2008, og antallet domstoler som ikke når målene for saksbehandlingstid er økende. Selv om en del domstoler fikk styrket bemanningen i løpet av 2011, er det fremdeles flere domstoler som har bemanningsbehov.

I statsbudsjettet for 2012 ble budsjettrammen for domstolene i første og andre instans redusert. Kuttet i budsjettrammen får konsekvenser for domstolene i 2012, først og fremst gjennom reduksjon av antall dommerfullmektiger og kutt i driftsbudsjettene til de 20-25 største domstolene. Begge tiltakene vil påvirke domstolenes saksavvikling i 2012.

VIDEOKONFERANSER I DOMSTOLENE

Totalt 40 av de alminnelige domstolene hadde videokonferanseutstyr ved utgangen av 2011. Lov og forskrift for fjernmøter og fjernavhør i straffesaker ble gjeldende fra 1. september 2011 og dermed trådte også tidligere vedtatte endringer i straffeprosessloven i kraft.

De viktigste endringene var:

- fjernmøte kan benyttes uten siktedes samtykke i saker om fengslingsforlengelse, også når fengslingen er besluttet med hjemmel i utlendingsloven.
- rettsmøte i saker om tilståelsespådommelse etter straffeprosessloven § 248 kan avholdes som fjernmøte, dersom siktede samtykker og retten finner det ubetenkelig.
- nye vilkår for fjernavhør av vitner og sakkyndige i straffesaker.

NY ORDNING MED FASTE BISTANDS-ADVOKATER

I 2011 ble det etablert en ordning med faste bistandsadvokater. Ordningen innebærer at en av de faste bistandsadvokatene oppnevnes hvis fornærmede eller etterlatte i en straffesak ikke ønsker en bestemt advokat. Vervene er åremål på seks år.

ARBEIDSMILJØ OG EFFEKTIVITET

- *Embetet har gjennomført to seminarer med fokus på organisering av arbeidet og på arbeidsmiljøet. En intern arbeidsgruppe har jobbet fram et forslag til endring i organiseringen av arbeidet for saksbehandlerne, og fra september 2011 etablerte tingretten en prøveordning der to seksjoner får hver sin seksjonsleder. Dette regner vi med vil gi gevinst både i forhold til arbeidsmiljøet og i forhold til saksavvikling.*

Det er DA som antar faste bistandsadvokater etter at lagmannsrettene og tingrettene har gitt sin uttalelse og innstilling. I september 2011 hadde DA antatt til sammen 159 faste bistandsadvokater ved tingrettene og lagmannsrettene. Antallet ved hver domstol varierer etter størrelsen på rettskretsen. Det har vært stor interesse for å få verv som fast bistandsadvokat.

NY JORDSKIFTELOV

Landbruks- og matdepartementet har i 2011 arbeidet med stortingsproposisjonen til lovforslaget som antas å bli fremmet for Stortinget høsten 2012. DA har i denne prosessen vært i dialog med departementet og gitt ytterligere innspill knyttet til de økonomiske konsekvenser av lovforslaget.

DOMSTOLENES SAKSBEHANDLINGS-SYSTEMER

Nye avtaler for saksbehandlingsløsninger

Etter en åpen konkurranse ble det i 2011 inngått nye avtaler for videreutvikling og vedlikehold av saksbehandlingssystemene Lovisa og Høyrett. Anskaffelsen var godt forberedt, og det ble god konkurranse om oppdragene. Det var Computas, med Acando som underleverandør, som fikk avtalen som har en varighet til 2015 (4 år).

Saksbehandlingssystem for Høyesterett

Høyesteretts nåværende saksbehandlingssystem ble påstartet i 2000, og har siden blitt utviklet kontinuerlig. Systemet dekker det meste av saksgangen i Høyesterett, men det er likevel stort behov for et nytt system med ny og bedre funksjonalitet. Dagens system er basert på en utdatert teknologisk plattform som det ikke er mulig å bygge videre på.

I 2011 har det pågått et omfattende arbeid med å utforme en kravspesifikasjon for det nye systemet for Høyesterett. Det er utarbeidet en rapport for 'Forprosjekt Nytt saksbehandlingssystem for Høyesterett'. Rapporten inneholder foruten kravspesifikasjon med tilhørende funksjoner, også saksflyter, plan og budsjett samt en nytte/kostanalyse.

LOVISA

Gjennom hele 2011 er det gjennomført utvikling av ulike saksflyter og et kontinuerlig arbeid med feilretting. Videreføring av arbeidet med elektronisk samhandling med aktører i sivile saker har blitt sterkt prioritert, og dette arbeidet videreføres i 2012 med blant annet utprøving

EFFEKTIVITETSPROSJEKT

- *Restansesituasjonen har vært og er domstolens største utfordring. Vi legger ned betydelig arbeid og energi i å få utnyttet våre ressurser på den beste måte. Våren 2011 hadde vi et prosjekt der vi satt søkelyset på behandlingen av sivil anke over dom. Siktemålet var å avklare om vi kunne bli mer effektive på noen områder og om behandlingen var tilstrekkelig forsvarlig og tillitsvekkende. Vi har nedsatt en gruppe som skal lage en begrunnet oversikt over alle tiltak som gruppen eller andre mener kan føre til en mer effektiv behandling av rettssaker. Det vil si en full gjennomgang av alle ledd i saksprosessene for alle sakstyper.*

Borgarting lagmannsrett

av løsningen. Det er videre laget funksjonalitet for elektronisk mottak av nye meddommerutvalg.

I forbindelse med overgang til ny terminalserverplattform for 1. og 2. instans er det gjort nødvendige tilpasninger. Funksjonaliteten for malene er gjennomgått og tilpasset overgangen til Word 2010.

Nytt saksbehandlingssystem for jordskiftedomstolene
Rapporten fra forprosjektet "Nytt saksbehandlingssystem for jordskiftedomstolene", ble levert i februar 2011. Det ble foreslått at navnet på det nye saksbehandlingssystemet skal være TELLUS.

Rapporten inneholder kravspesifikasjon, plan og budsjett for hovedprosjekt, samt kost- og nytteanalyse. I analysen blir investeringer og gevinster beskrevet, samt at det er foretatt en nåverdiberegning basert på ulike situasjoner og løsninger. Frigitte ressurser og innsparinger som oppnås ved innføring av TELLUS, skal i følge rapporten, benyttes til kvalitetsøkning og behandling av flere saker.

Ny jordskiftelov er under utarbeiding og legges trolig fram for Stortinget for behandling høsten 2012. Det nye fagsystemet skal bygge på de saksflytene den nye jordskifteloven krever.

Nytt system skal i utgangspunktet innføres samtidig med ikrafttreden av ny lov.

SAMHANDLING MED AKTØRENE I DOMSTOLENE

Prosjektarbeidet med arbeidstittel Elsam har pågått siden 2008. Utviklingsarbeidet ble avsluttet i 2011. Portalen vil tilby elektronisk dokumentutveksling i de alminnelige sivile sakene, samt elektronisk salærbehandling i straffesaker og i sivile saker. Portalen vil få navnet Domstolenes aktørportal.

I første versjonen av portalen vil prosessfullmektig ha tilgang til elektroniske dokumenter i verserende sivile saker. Det vil også være mulig å levere stevning, tilsvær, og andre prosesskriv. Forsvarer og bistandsadvokat vil kunne fylle ut og sende inn salærskjema, og skjemaet vil bli behandlet i Lovisa før en betalingsanmodning sendes til Direktoratet for økonomistyring (DFØ).

Første versjon av løsningen skal prøves ut i utvalgte domstoler og med utvalgte aktører. Fase 1 av utprøvingen omfatter Frostating lagmannsrett, Sør-Trøndelag tingrett og Sunnmøre tingrett med advokater. Planleggingen av dette har pågått i 2011. Planleggingen av fase 2, som omfatter Borgarting lagmannsrett, Fredrikstad tingrett og avdeling i Oslo tingrett, er også påbegynt. Videre utvikling av portalen vil nå bli håndtert av portalforvaltningen i DA. Det er allerede registrert flere ønsker som vil bli realisert i årene som kommer.

SAMORDNET UTVIKLINGSARBEID I JUSTISSEKTOREN

I 2011 ble IKT-strategi for justissektoren 2011-2015 (JD, 7. juli 2011) utarbeidet. I tillegg til hovedmål for samhandling, informasjonssikkerhet og styrings- og beslutningsinformasjon, er den bygget rundt mål for å oppnå bedre styring og samordning av IKT-utviklingen i justissektoren.

Strategien gir føringer for utviklingen på IKT-området for alle virksomhetene i sektor. Det enkelte virksomhetsområde gis nå ansvar for å følge opp strategien, og særlig viktig er det politiet gjør med nye straffesakssystemer.

Det finnes ikke særskilte bevilgninger for tiltak til realisering av sektorstrategien, og det forventes derfor at domstolene skal prioritere tiltak som støtter strategien innenfor egen ramme. Det letter arbeidet at det er god sammenheng mellom prioriteringene som gjøres i domstolene og hovedmålene for justisområdet som helhet.

NY LØSNING FOR ADMINISTRATIV SAKSBEHANDLING OG ARKIVERING

I 2011 ble det utarbeidet et konkurransegrunnlag for en ny felles løsning for administrativ saksbehandling og arkivering i domstolene. Løsningen skal være godkjent i forhold til gjeldende Noark5-standard, som er standard for elektronisk arkiv. Løsningen vil gi god støtte og arbeidsflyt for administrative oppgaver. For domstolene vil løsning erstatte manuelle rutiner og arkivering. For DA vil den erstatte dagens DocuLive. Det tas sikte på å starte opp anskaffelsen av ny løsning i løpet av 2012.

TEKNISK PLATTFORM

Hovedfokuset i 2011 har vært å danne grunnlaget for oppdateringen til ny terminalserverløsning, som ble gjennomført ved årsskiftet 2011-2012. Oppgraderingen innebærer en vesentlig kapasitetsøkning for brukerne, samtidig som programvare har blitt oppgradert og er mer i samsvar med hva som blir brukt av andre virksomheter.

Brukerne merker oppgraderingen gjennom tilgang til programmene i Microsoft Office 2010, samt at funksjonaliteten er blitt forbedret. Prosjektet med ny terminalserver danner en grunnpilar som det vil bli bygget videre på.

Flere domstoler har fått oppgradert sin nettverkslinje, som følge av en kartlegging gjort i arbeidet relatert til ny terminalserverløsning. Dette er et kontinuerlig arbeid som blir spesielt viktig etterhvert som domstolene tar i bruk stadig flere IKT-baserte løsninger.

OMORGANISERING

– I løpet av 2011 er det gjennomført omorganisering av saksbehandlerens ansvarsområder, slik at disse i prinsippet skal jobbe med alle fagområder. Det har medført at effektiviteten er bedret, mindre sårbarhet ved fravær, mer varierte arbeidsoppgaver og at samarbeidet om oppgavene er bedre. Nå tenker vi ikke lenger min og din sak, men Dalane tingrett sine saker.

Dalane tingrett

INNkjøpsstrategi

I 2011 vedtok styret i DA en innkjøpsstrategi og etiske retningslinjer for anskaffelser i DA eller for domstolene. Innkjøpsstrategien har som formål å bidra til at domstolene har høy tillit i samfunnet, effektiv ressursbruk, reell og lik konkurranse, skape tillit til de beslutninger som tas og sikre at DA og domstolene i Norge har et felles etisk rammeverk for alle anskaffelser. 2012 vil bli brukt til å implementere strategien.

RAPPORT STORE STRAFFESAKER

Domstoladministrasjonen opprettet i mars 2011 en arbeidsgruppe som fikk i oppdrag å foreslå konkrete forslag som kan bedre samhandling mellom aktørene og effektiviteten ved domstolenes behandling av de mest langvarige og omfangsrrike straffesakene.

Arbeidsgruppen har bestått av:

- **Lagdommer Monica Hansen Nylund** (leder), Hålogaland lagmannsrett
- **Avdelingsleder/tingrettsdommer Anne Margrethe Lund**, Oslo tingrett
- **Førstestatsadvokat Olav Helge Thue**, Oslo statsadvokatembeter
- **Advokat Anders Brosveet**, Advokatfirmaet Elden DA
- **Seniorrådgiver Hilde Enger/Anne Ragnhild Meringen**, Domstoladministrasjonen

Arbeidsgruppen har valgt å konsentrere seg om det som kan gjøres for å bedre effektiviteten i behandlingen av omfattende straffesaker for domstolene etter at saken har kommet til tingretten med begjæring om berømmelse av hovedforhandling. Arbeidsgruppen la fram sin rapport i desember 2011.

I rapporten har arbeidsgruppen foreslått tiltak av ulik karakter; administrative tiltak som kan iverksettes uten at lovendring er påkrevd, tiltak under saksforberedelsen som vil kunne implementeres innenfor gjeldende prosesslovgivning, lovendringer som anbefales, samt lovendringer som bør vurderes nærmere. Selv om arbeidsgruppens oppdrag var rettet mot de lange og omfattende sakene, er mange av tiltakene egnet til å bedre effektiviteten for straffesaker generelt.

VIRKSOMHETSARKITEKTUR I DOMSTOLENE

Det har de siste årene pågått et omfattende arbeid med å beskrive en ny IT-arkitektur som tilrettelegger for løsninger som støtter både det dømmende og administrative arbeidet i domstolene og DA. Formålet med en IKT-arkitektur er å sikre at helheten blir ivarettatt ved valg av løsninger, og sentrale mål er at det blir laget løsninger som er fleksible, støtter samhandling og gjenbruk. I rapporten *Virksomhetsarkitektur i domstolene 2011* er det utarbeidet arkitekturprinsipper som skal være rettesnor i arbeidet.

Gevinstene ved den nye arkitekturen omfatter blant annet at IKT-løsningene:

- Er godt tilpasset faktiske arbeidsprosesser og gir god brukskvalitet
- Er tilrettelagt for enklere integrasjon mot eksterne systemer
- Følger felles retningslinjer ved utvikling og innkjøp
- Gir oversikt og bedre styring av domstolens systemer
- Er tilrettelagt for å kunne reagere raskere på forandring og feilretting

Saksbehandlingssystemet Lovisa vil i de nærmeste årene bli tilpasset den nye arkitekturen så langt det er tjenlig, for å sikre systemet lang levetid. Både et nytt saksbehandlingssystem for Høyesterett og et nytt system for jordskiftedomstolene vil bli basert på ny tjenesteorientert arkitektur, og de vil i vesentlig grad gjøre bruk av felles tjenester for domstolenes saksbehandlingssystemer.

UTVIKLINGSARBEID 2012

Nytt intranett

Dagens intranett i domstolene er utdatert, både teknisk og funksjonelt, og må fornyes. I dag er intranettet i hovedsak en informasjonskanal. Med et nytt intranett ønsker DA blant annet å skape et sted for informasjonsdeling og samarbeid, bedre tilgang til informasjon og å tilby flere ønskede funksjoner som både domstolene og DA har etter spurt. Et overordnet mål vil være å skape et intranett som møter brukernes ønsker og behov, og som oppleves nyttig for alle kategorier medarbeidere. Et godt intranett vil også kunne bli en arena for å bygge lagånd og samhold.

Mandat for utviklingsarbeidet for nytt intranett skal behandles av Fagråd IKT, og arbeidet som starter opp våren 2012, vil involvere domstolenes brukere.

Ny løsning for registrering/innmelding av meddommere 2013–2016

I 2012 skal alle landets kommuner melde inn meddommere til utvalget som skal virke i 2013-2016.

På bakgrunn av erfaringene gjort i 2008 er det utviklet en portal for registrering av nye meddommere. Portalen sikrer at antall meddommere som sendes inn blir riktig, og at de nødvendige opplysninger om hver enkelt meddommer blir registrert med tilstrekkelig kvalitet.

Løsningen vil også bli brukt for fylkeskommunene i deres rapportering av skjønsmenn.

Domstolene behandler de nye meddommerne i Lovisa som tidligere.

Nytt regnskapsprinsipp for domstolene

Domstoladministrasjonens styre vedtok 12.12.2011 å innføre ny standard kontoplan og periodisert regnskap i domstolene i samsvar med statlige regnskapsstandarder (SRS). Innføringsdatoen er fastsatt til 1.1.2014. Domstolene anvender i dag kontantprinsippet i regnskapsføringen.

Innføring av SRS vil gi gode løsninger som ivaretar behovene for periodisering av utgifter og aktivering av investeringer. Det periodiserte regnskapet er anerkjent og velprøvd og kan gjennom SRS gi DA og domstolene en moderne og framtidrettet regnskapsføring.

TEKNOLOGI BEDRER EFFEKTIVITETEN

– Ny teknologi gjer vegen frå markarbeid til ferdig produkt kortare, og fører til raskare gjennomføring av sakane. Dette gjeld både satelittbasert innmåling og utstikking av nye grenser (GPS), og digital kartproduksjon (GIS).

Indre Hordaland jordskifterett

Kvalitet

Åpenhet

Service

Effektivitet

Respekt

Integritet

Respekt

OM VERDIEN RESPEKT HETER DET:

- Domstolene skal møte alle med respekt og vise nødvendig forståelse for den enkeltes situasjon og bakgrunn
- Domstolene skal ha en verdig ytre ramme rundt sin virksomhet

SIKKERHETSARBEIDET I DOMSTOLENE

Utviklingsprosjektet Sikkerhet og beredskap i domstolene ble formelt avsluttet i juni 2011. I løpet av høsten 2011 har prosjektets leveranse vært gjennom en godkjenningssprosess hvor blant annet styret vedtok domstolenes felles sikkerhetspolitikk.

Løsningen er bygget opp rundt en felles sikkerhetshåndbok for domstolene i Norge, herunder også Finnmarkskommisjonen og DA. Sikkerhetshåndboken fungerer som en inngangsportale til all annen sikkerhetsdokumentasjon. Grunnsteinen i sikkerhetsarbeidet er den felles sikkerhetspolitikken for domstolene og DA. Denne angir hvilket sikkerhetsnivå domstolene skal forholde seg til, setter standarden for sikkerhetsarbeidet og er toneangivende for sikkerhetshåndboka og styringssystemet for øvrig. Foruten å inneholde sikkerhetspolitikken, beskriver håndboka prinsipper for organisering av sikkerhetsarbeidet, risikovurdering og håndtering, personellsikkerhet, fysisk sikkerhet og informasjonssikkerhet, samt beredskap, hendeshåndtering og kontinuitet. I tillegg til at sikkerhetsdokumentasjonen legges ut på intranett, er det også utviklet en mal for *Sikkerhetsperm* til bruk for sikkerhetsleder og en mal for *Tiltaksperm* til bruk for førstelinjefunksjoner.

Imidlertid er styringssystemet kun et verktøy som er avhengig av den enkelte domstols behov, evne og vilje til

gjennomføring hvis det skal ha noen verdi. Prosjektets leveranse anses derfor kun som et fundament i arbeidet med utvikling av styringssystemet for sikkerhet og beredskap i domstolene. For domstolene vil den videre utfordringen ligge i den lokale tilpasningen og videreutviklingen av styringssystemet.

Styringssystemet for sikkerhetsarbeidet i domstolene planlegges tatt i bruk i løpet av 2012.

FOREBYGGENDE SIKKERHETSARBEID

- *Vi har hatt fokus på sikkerhet og arbeidsmiljømessige forhold knyttet til domstolens virksomhet. Vi har lagt mye arbeid i analyser og utarbeidelse av rutiner når det gjelder forebygging og beredskap overfor vold, trusler og andre avvik. I oppfølgingen av dette har vi også investert i en del fysiske tiltak innen våre kontorer ut fra sikkerhetsmessige hensyn. Det står fortsatt noen tiltak igjen som vi planlegger å fullføre i 2012.*

Romsdal tingrett

VITNESTØTTE

Per 31.12.2011 hadde 31 domstoler ordning med vitnestøtte. Alle lagmannsrettene har nå tilbud om vitnestøtte der de har sitt hovedsete.

I 2011 etablerte følgende domstoler vitnestøtteordning: Drammen tingrett, Salten tingrett, Frostating lagmannsrett, Hålogaland lagmannsrett, Trondenes tingrett, Gjøvik tingrett, Nord-Troms tingrett, Øst-Finnmark tingrett, Romsdal tingrett og Alta tingrett.

Tre domstoler arbeider med etablering av vitnestøtteordning, med plan om oppstart i 2012.

Ordninger er, med unntak av tinghusene på Hamar og i Trondheim, etablert i samarbeid med Røde Kors. Domstoladministrasjonen ønsker å videreføre samarbeidet med Røde Kors om vitnestøtteordningen.

Vitnestøtter og biståtte vitner

Per 31.12.2011 hadde domstolene 315 aktive vitnestøtter. Antall biståtte vitner i 2011 var 9000.

Det ble gjennomført 11 Vitnestøttekurs i 2011. Disse ble holdt i Aust-Agder tingrett, Bergen tingrett, Borgarting lagmannsrett (deler vitnestøtter med Oslo tingrett), Gjøvik tingrett, Hålogaland lagmannsrett, Nord-Troms tingrett, Oslo tingrett, Romsdal tingrett, Stavanger tingrett, Trondenes tingrett og Nord-Trøndelag tingrett.

LOKALER

Et sentralt element når det gjelder å møte hver enkelt aktør i retten med respekt, er at tinghusene ivaretar behovet for en verdig ramme rundt rettssaken. Det er mange og udekte behov på lokalsiden. Mange av de eldre tinghusene har behov for større arealer, blant annet flere rettssaler og en mer funksjonell planløsning. Et stort antall tinghus mangler gode ekspedisjonsløsninger, samtalerom for publikum ved frammøteforkynning og i skiftesaker. I tillegg kommer manglende fasiliteter for å ivareta vitner. Mange tinghus mangler også sikkerhetstiltak for ansatte og brukere. I tillegg foreligger det et betydelig etterslep på vedlikeholdssiden. Det er også behov for å skifte ut gammelt teknisk utstyr i rettssalene. Utfordringen i 2012 vil fortsatt være å få realisert så mange tiltak som mulig innenfor stramme økonomiske driftsrammer.

Les mer om domstolenes lokaler på side 20.

IVARETAGELSE AV VITNER

Hvert år møter ca. 75 000 vitner i norske domstoler. Vitnene er svært viktige for rettssikkerheten i samfunnet vårt. En stor utfordring for alle myndigheter i strafferettspleien er å aktivt utvikle rutiner som innebærer at vitnene i praksis føler seg trygge, informerte, respekterte og verdsatte.

Rutiner for ivaretagelse av sårbare vitner

Domstoladministrasjonen har sett på hvordan domstolene i samråd med politi/påtalemyndighet kan etablere smidige

og håndfaste rutiner. Målet er at politiet/påtalemyndighetene på en enkel måte kan varsler retten om vitner som er særlig sårbare, og som har behov for spesielle tiltak i retten. I 2011 initierte DA et tiltak der Fredrikstad tingrett og Nedre Romerike tingrett ble plukket ut til å prøve ut mulighetene for et tverrsektorielt samarbeid med lokalt politidistrikt.

De to domstolene hadde allerede etablert en samarbeidsrutine med sine politidistrikt. Aktor varsler tingretten når det blant annet er vitner som har spesielt behov for skjerming og å benytte en sideinngang. Politiet har fått en egen kontaktperson i tingretten for denne kontakten.

Høsten 2011 avholdt domstolene møter med påtalemyndighet, Rådgivningskontorene for kriminalitetsofre (RKK) og vitnestøttene, for erfaringsutveksling. I møtene kom aktørene med forslag til forbedringer og ytterligere tiltak for ivaretagelse av vitner.

Erfaringene fra dette tiltaket viser at det er viktig at aktørene møtes jevnlig for å evaluere rutiner for ivaretagelse. Jevnlige møter vil bidra til å fremme forankring, eierskap og samarbeid om utfordringene med å ivareta vitner.

Domstoladministrasjonen vil videreføre arbeid med ivaretagelse av vitner i 2012.

UTVIKLINGSARBEID 2012

Evaluerer vitnestøtte

I 2011 ble det gjennomført en intern evaluering av vitnestøtteordningen hvor aktørene i ordningen ble bedt om å vurdere ordningen. Evalueringen suppleres i 2012 med en brukerundersøkelse blant vitner. Undersøkelsen skal gjennomføres overfor vitner både i domstoler som tilbyr vitnestøtte og i domstoler som ikke tilbyr slik bistand.

Evalueringen skal sammen med brukerundersøkelsen danne grunnlag for videre kvalitetssikring og utvikling av vitnestøttevirksomheten.

SAMLINGER FOR VITNESTØTTER

– *Vitnestøtteordningen, som ble etablert i juni 2009, fungerer meget bra og tilbakemeldingene er gode. For å ivareta våre vitnestøtter har vi i 2011 arrangert en vårsamling og en samling før jul hvor vi serverte lunsj. Slike arrangementer er nyttige arenaer for erfaringsutveksling.*

Stavanger tingrett

GODT IVARETATTE VITNER

– *I 2011 fikk 305 vitner bistand. Vitner som har vært i retten gir positive tilbakemeldinger om at de føler seg godt ivaretatt av vitnestøttene. Tingretten har vitnestøtter fra Fredrikstad Røde Kors til stede de dagene det er sivile vitner i straffesaker. Vi har fortsatt en stabil gruppe med vitnestøtter og i løpet av våren 2012 skal vi gjennomføre nytt rekrutteringskurs.*

Fredrikstad tingrett

NYTT BYGG

– *Gulating lagmannsrett fekk høve til å vise fram eit flott og funksjonelt bygg under opningsdagen for nybygget, onsdag 2. november 2011. I strålande haustver blei det ei flott markering, med justisminister, stortingsrepresentantar, dommarar frå Høgsterett og andre domstolar, fylkesordførar, fylkesmann, byrådsleiar og ordførar i Bergen mellom dei som var til stades.*

Gulating lagmannsrett

Kvalitet

Åpenhet

Service

Effektivitet

Respekt

Integritet

Integritet

OM VERDIEN INTEGRITET HETER DET:

- Arbeidet i domstolene skal utføres med integritet og redelighet

TILSYNSUTVALGET FOR DOMMERE

Tilsynsutvalget for dommere (TU) er et frittstående og uavhengig disiplinærorgan. Ordningen omfatter alle fagdommere i tingrettene, lagmannsrettene, Høyesterett og jordskiftedommerne. Også midlertidige dommere, dommerfullmektiger og jordskiftedommerfullmektiger omfattes av ordningen.

TU består av fem medlemmer med personlige varamedlemmer: To dommere ved de alminnelige domstolene, en jordskiftedommer (som tiltrer når det blir behandlet en sak fra jordskiftedomstolene), to representanter for allmennheten og en advokat. Medlemmene oppnevnes av Kongen i statsråd. Sekretariatet for TU er lokalisert i Domstoladministrasjonen.

Tilsynsutvalget kan etter klage eller på eget initiativ vedta disiplinærtiltak dersom en dommer går ut over de pliktene stillingen medfører, eller opptrer i strid med god dommerskikk. Det er to former for disiplinærtiltak; advarsel, og kritikk.

Utvalget har i 2011 hatt følgende sammensetning:

- Tingrettsdommer Unni Sandbukt**, Nord-Troms tingrett, leder
- Personlig varamedlem: Ina Elisabeth Strømstad**, Oslo tingrett
- Lagdommer Randi Grøndalen**, Frostating lagmannsrett

- Personlig varamedlem: Lagdommer Rune Jensen**, Agder lagmannsrett
- Fagsvarlig Bjørg Tørresdal**, Grunnskolen i Levanger
- Personlig varamedlem: Fisker og styrmann Eva Toril Strand**, Averøy
- Fagsjef Halvor Kjølstad**, Sykehuset Telemark (t.o.m. 31. mai 2011)
- Professor Svein J. Magnussen** (f.o.m. 1. juni 2011)
- Personlig varamedlem: Organisasjonsdirektør Gerd Ingunn Opdal**
- Advokat Jeppe Normann**, Vetre
- Personlig varamedlem: Advokat Bjørn Halvor Wikasteen**, Tromsø (t.o.m. juni 2011)
- Personlig varamedlem Bjørn Hübert Senum**, Advokatene i Tollbodgata (f.o.m. oktober 2011)
- Jordskifterettsleder Johan Arne Slørdal**, Nedre Buskerud jordskifterett (t.o.m. 31. juli 2011)
- Jordskifterettsleder Trond Berge**, Sør-Rogaland jordskifterett (f.o.m. 1. august 2011)
- Personlig varamedlem: Jordskifterettsleder Trond Berge**, Sør-Rogaland jordskifterett (t.o.m. 31. juli 2011)
- Personlig varamedlem: Vidar Bergtun**, Nord- og Midhordland jordskifterett (f.o.m. september 2011)

Klagesaker i 2011

I 2011 mottok Tilsynsutvalget 176 klagesaker. Av disse var 13 klager rettet mot dommere i jordskiftedomstolene. Det ble truffet i alt 163 vedtak i 2011, hvorav 99 vedtak ble

truffet av utvalgets leder eller annet medlem etter delegering. 64 vedtak ble truffet av et samlet utvalg. 96 klager ble realitetsbehandlet i 2011. Samtlige klager gjaldt forhold i tjenesten: 79 klager gjaldt dommeratferd, 12 klager gjaldt sen saksbehandling og 5 gjaldt administrative forhold. En og samme klage kan gjelde flere forhold. Det ble gitt disiplinærreaksjon i 3 tilfeller, alle i form av kritikk. 2 av sakene der det ble gitt kritikk gjaldt dommeratferd og 1 sen saksbehandling. Tilsynsutvalget gjennomførte 6 ordinære møter i 2011.

[Les mer om Tilsynsutvalget for dommere på www.domstol.no/tilsynsutvalget](http://www.domstol.no/tilsynsutvalget)

INNSTILLINGSRÅDET FOR DOMMERE

Innstillingsrådet for dommere er et frittstående organ på syv personer, oppnevnt av Kongen i statsråd, jf. domstoloven §55a.

Innstillingsrådet for dommere skal medvirke til at dommere blir utnevnt på bakgrunn av faglig kompetanse og personlige egenskaper, i forhold til domstolens behov og domstolovens formelle krav. Domstoladministrasjonen deltar i Innstillingsrådet sine møter og intervju, og er

sekretariat for utlysningen av ledige stillinger og administrasjonen av søkermassen. Domstoladministrasjonen ivaretar arbeidsgiverfunksjonen i rekrutteringsprosessen, og er dessuten kontaktpunkt mellom Innstillingsrådet for dommere og Justisdepartementet.

Innstillingsrådet for dommere mottok i 2011 i alt 762 søknader (inkludert søknader til konstitusjoner) og gjennomførte 265 intervjuer.

I 2011 ble det utnevnt åtte domstolledere (tre i tingrettene, og fem i jordskifterettene) og 45 dommere (derav to i Høyesterett, 15 i andre instans, 27 i første instans og en i jordskiftedomstolene).

Av dommere som ble utnevnt til de alminnelige domstolene i 2011 var det en kvinneandel på 49 prosent og en kvinneandel på 67 prosent blant de utnevnte domstolledere. Det var ingen kvinner blant de som ble utnevnt ved jordskiftedomstolene. Gjennomsnittsalder ved utnevning til de alminnelige domstolene var 45 år i 2011. For jordskiftedomstolen var gjennomsnittsalderen 53 år.

[Les mer om Innstillingsrådet på www.domstol.no/innstillingsradet](http://www.domstol.no/innstillingsradet)

Innstillingsrådet for dommere hadde i 2011 følgende medlemmer og varamedlemmer:			
Medlem	Sorenskriver Yngve Svendsen (leder)	Kristiansand	01.11.10 – 31.10.14
Personlig varamedlem	Tingrettsdommer Anne Marie Aarrestad	Stavanger	01.01.08 – 31.12.11
Medlem	Avd.leder/tingrettsdommer Ellen Meinich Martens	Oslo	01.11.10 – 31.10.14
Personlig varamedlem	Sorenskriver Odd A. Bartnes	Steinkjer	01.09.05 – 31.08.13
Medlem	Direktør Anne Pauline Jensen (nestleder)	Oslo	01.11.06 – 31.10.14
Personlig varamedlem	Personaldir. Eli Glambek	Bergen	01.11.10 – 31.10.14
Medlem	Pensjonist Paul Chr. Dahlø	Finnsnes	01.11.10 – 31.10.14
Personlig varamedlem	Pensjonist Eirin Faldet	Oslo	01.11.10 – 30.04.11
Personlig varamedlem	Seniorrådgiver Randi Øverland	Kristiansand	04.11.11 – 03.11.15
Medlem	Sorenskriver Hilda Gerd Kolbjørnsen	Trondheim	01.11.09 – 31.10.12
Personlig varamedlem	Lagdommer Knut Røstum	Heimdal	01.11.09 – 31.10.12
Medlem	Advokat Bjørn Harald Borg	Fredrikstad	01.11.09 – 31.10.12
Personlig varamedlem	Advokat Olav Eriksen	Finnsnes	01.09.05 – 31.08.13
Medlem	Studiedirektør Bjørn Goksøyr	Porsgrunn	01.11.09 – 31.10.12
Personlig varamedlem	IT-sjef Øystein Lorentzen	Bodø	25.03.11 – 24.03.15
Medlem	Jordskifterettsleder Ivar Øygard	Lillehammer	01.01.10 – 31.12.13
Personlig varamedlem	Jordskiftedommer Liv Grimsmo	Surna	01.01.06 – 31.12.13
Medlem	Forsker Solfrid Mykland	Hjellestad	01.01.06 – 31.12.13
Personlig varamedlem	Rådgiver Annlaug Kjelstad	Florø	01.01.06 – 31.12.13

SIDEGJØREMÅLSREGISTERET FOR DOMMERE

Sidegjøremål er i domstoloven definert til å være medlemskap, verv eller andre engasjementer i eller for foretak, organisasjoner, foreninger eller organ for stat, fylkeskommune eller kommune.

Bestemmelsene omfatter faste og midlertidige dommere i Høyesterett, lagmannsrettene, tingrettene, jordskifteoverrettene og jordskifterettene, også dommerfullmektiger og avdelingsingeniører med allment løyve.

Det må søkes om godkjenning for sidegjøremål i følgende tilfelle

- som kan medføre at dommeren mer enn leilighetsvis kan bli inhabil
- som kan medføre at arbeidet i dommerstillingen hemmes eller sinkes

Det må også søkes om godkjenning ved

- deltakelse i kollegiale forvaltningsorgan hvor det er sannsynlig at avgjørelsen kan bli brakt inn for domstolene til overprøving
- deltakelse i offentlig eller privat næringsvirksomhet
- deltakelse i gransking
- deltakelse i privat tvisteløsningsnemnder
- oppnevning som medlem av voldgiftsrett

Unntatt fra godkjenning er

- valg eller oppnevning som blir gjort av Stortinget eller av Kongen i statsråd
- valg som stortingsrepresentant, som medlem av Sametinget eller som medlem av folkevalgte organ i kommune eller fylkeskommune
- verv i registrert politisk parti

Den enkelte dommer plikter selv å sende inn opplysninger.

Med unntak av verv i offentlig eller privat næringsvirksomhet eller deltakelse i gransking, har domstolleder delegert myndighet til å godkjenne alle typer sidegjøremål. Høyesterettsjustitiarius har etter loven myndighet til å godkjenne alle typer sidegjøremål for dommere i Høyesterett.

INFORMASJONSSIKKERHET

I 2011 har det vært stor vekt på informasjonssikkerhet i domstolene og DA, og *Håndbok for informasjonssikkerhet* er blitt utarbeidet. Den utfyller kravene til informasjonssikkerhet i domstolens *Håndbok for sikkerhet*. Den har fokus på tekniske og driftsmessige aspekter knyttet til forvaltning og utvikling av domstolenes felles IKT-løsninger. *Håndbok for informasjonssikkerhet* er basert på ISO 27001 – en internasjonal standard for etablering av styringssystem for informasjonssikkerhet.

ÅRSSTATISTIKK 2011

Se statistikk for saksbehandlingen i domstolene på aarsmelding.domstol.no

Domstolene skal være uavhengige. De skal sikre og fremme rettsikkerheten og verne om rettsamfunnet. Domstolene skal til enhver tid ha høy tillit i samfunnet.

Besøksadresse:
Domstoladministrasjonen
Dronningens gate 2
7011 Trondheim

Postadresse:
Domstoladministrasjonen
Postboks 5678 Sluppen
7485 Trondheim

Telefon: +47 73 56 70 00
Faks: +47 73 56 70 01
E-post: postmottak@domstoladministrasjonen.no

www.domstol.no
www.jordskifte.no
www.domstoladministrasjonen.no